

Waldorfská základní škola Ratolest z.s.
OR, vedený Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 79593
se sídlem nám. Míru 11, 285 07, Rataje nad Sázavou
IČO 22071342, www.waldorfrataje.cz
IZO: 250003996, RED-IZO: 691019053

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

WZŠ RATOLEST

Dokument projednán pedagogickou radou dne: 27.8.2025

Dokument projednán školskou radou dne: 3.9.2025

Dokument účinný od: 3. 9. 2025

V Ratajích nad Sázavou dne 3.9.2025

Vydala: Bc. Kristýna Pazderková, ředitelka

Obsah

1. Charakteristika školy	2
2. Charakteristika ŠVP	4
3. Tabulace učebního plánu pro 1. stupeň.....	11
4. Poznámky k učebnímu plánu	13
5. Učební osnovy	14
6. Hodnocení žáků	79
7. Autoevaluace školy	81

1. Charakteristika školy

1.1. Vznik a poslání školy

Waldorfská základní škola Ratolest, z. s. (dále jen Škola Ratolest) je soukromá základní škola, která nabízí základní vzdělávání zatím pro žáky prvního stupně. Svůj provoz zahájila v září 2025 a navazuje na čtyřletou činnost komunitní školy, která byla založena spolkem rodičů, kteří hledali pro své děti tento typ vzdělávání. V našem regionu neexistovala do té doby žádná jiná waldorfská škola.

Posláním školy je vychovávat všestranně a harmonicky rozvinuté osobnosti, které budou zodpovědně tvořivě naplňovat své poslání a stanou se tak pevnou součástí lidského společenství.

Škola Ratolest klade důraz na bezpečné klima a spolupráci. Vnímáme jako klíčovou péči o vztahy nejen v tripartitě žák-rodič-učitel, ale i s místní komunitou.

1.2. Velikost a úplnost školy

Svůj provoz škola zahájila ve školním roce 2025/2026 jako malotřídní s 1. až 5. ročníkem, rozdělenými do 3 tříd. Při spojování žáků jednotlivých ročníků do tříd v dalších letech budeme zohledňovat počty žáků v jednotlivých ročnících a možnosti vzájemného provázání učiva ve vztahu k potřebám žáků. Maximální počet žáků ve třídě je 33. Aktuální celková kapacita školy je 81 žáků. Připravujeme však další stavební úpravy navazujících prostor pro školu tak, abychom mohli požádat o navýšení celkové kapacity žáků školy, aby se škola mohla postupně rozrůstat i o ročníky druhého stupně. Součástí školy je také školní družina a školní jídelna-výdejna.

1.3. Vybavení školy

Škola sídlí v historické budově školy, která se nachází na náměstí městysu. Prostory jsou pronajaty od městysu Rataje nad Sázavou. Od roku 2021 byly postupně zrekonstruovány 3 učebny. Učebny jsou využívány jak pro výuku, tak pro školní družinu. K dispozici jsou nově zrekonstruovaná sociální zařízení.

Prostory Školy Ratolest se budou do budoucna rozšiřovat do nové školní budovy sídlící v sousedství.

Učebny jsou dostatečně prostorné, světlé, vybavené odpovídajícím nábytkem. Třídy poskytují dostatek místa pro individuální i skupinovou práci žáků. Šatní prostory jsou vybaveny botníky a věšáky a každý žák má možnost přezutí a převléknutí. Na vzhledu školy se podílí učitelé, rodiče i žáci. Žáci mají v odpočinkovém čase k dispozici knihy, nejrůznější hry a stavebnice.

Prostory školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

K venkovnímu pobytu v době velkých přestávek můžeme využívat prostor s posezením za školní budovou.

Pro potřeby družiny využíváme rozmanité přírodní i kulturní prostředí malého městysu a přilehlého okolí.

S žáky 1.-2. třídy probíhá jeden den v týdnu terénní výuka. Chodíme do přírody, na výstavy, exkurze. V blízkosti školy je hřiště.

Obědy jsou řešeny dovážkou ze školní jídelny ZŠ Sázava a jsou vydávány ve školou zřizované výdejné obědě.

Zázemí pro učitele je v samostatné místnosti v bezprostřední blízkosti učeben.

1.4. Charakteristika žáků

Ve škole jsou vzdělávání žáci z širšího okolí Ratají nad Sázavou. Škola není spádová. Zákonní zástupci mají zájem o vzdělávání dle principů waldorfské pedagogiky.

Ve výjimečných případech ředitel školy povolí individuální vzdělávání podle § 41 školského zákona na základě žádosti jejich zákonných zástupců ze závažných důvodů, po uvážení důvodů a jejich závažnosti. Při této formě vzdělávání zákonný zástupce zodpovídá za to, že je žák rovnoměrně vzděláván ve všech předmětech, o vzdělávání vede průběžné záznamy a pravidelně se dostavuje se žákem na hodnocení vzdělávání. Nedílnou součástí individuálního vzdělávání je možnost průběžných konzultací se školou a možnost účasti na terénních akcích školy nebo na školních slavnostech. Pro rodiče, který bude žák

vzdělávat, je Školní vzdělávací program WZŠ Ratolest závazný. Pokud nejsou plněny podmínky stanovené zákonem, žák neprospívá nebo nedochází na hodnocení, ředitel školy zruší individuální vzdělávání podle odstavce 7 § 41 školského zákona.

1.5. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je tvořen tzv. kolegiem učitelů, které tvoří ředitel, třídní a odborní učitelé, vychovatelé a asistenti pedagoga. Pedagogický sbor se schází ke společné práci a plánování každý týden. Prioritou školy je vzdělávání a výchova žáků v souladu s nejnovějšími poznatky o vývoji dětí a mládeže, proto je kladen velký důraz na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé se tak pravidelně zúčastňují nejrůznějších seminářů týkajících se waldorfské pedagogiky a metodiky výuky. Dále navštěvují odborné, jazykové, umělecké a ekologické semináře. Kolegium Školy Ratolest pravidelně prochází odbornou supervizí a členům kolegia je umožněno služeb supervizora využívat i individuálně. Třídní učitelé jsou v kontaktu s mentory školy - zkušenými pedagogy z jiných waldorfských škol a v případě potřeby s nimi konzultují své formy a metody výuky.

1.6. Dlouhodobé projekty

Ve školním roce obvykle realizujeme několik projektů. Některé projekty jsou ročníkové, jiné třídní či celoškolské. O zapojení do projektů rozhoduje třídní učitel na základě zvážení souladu programu s pedagogickou koncepcí školy a po domluvě se žáky. Na úrovni celoškolských projektů rozhoduje o organizaci a realizaci kolegium učitelů.

1.6.1. Stálé celoškolské projekty

Každoročně realizujeme několik společných slavností, kde výtvarně, hudebně a dramaticky tvoříme jejich podobu.

Např.: Svatováclavská, Svatý Martin, Pastýřská hra, Masopust, Svatojánská slavnost, společná škola v přírodě

Společně zvelebujeme prostory školy a také na závěr měsíce při Měsíční slavnosti si dáváme poznat, co jsme za ten měsíc každá třída prožili.

1.6.2. Projekty jednotlivých tříd

Michaelská slavnost, Adventní spirála, Vynášení Morany, Řecká olympiáda, Středověká slavnost, Čištění studánek, Pěstování obilí, návštěvy Domova pro seniory apod. Tyto projekty jsou úzce propojeny s vyučováním a mnohdy integrují výukový obsah několika předmětů. Dále nechybí v programu výlety, exkurze, ekologické aktivity a další akce v souladu se školním vzdělávacím programem.

Na realizaci mnoha projektů spolupracují rodiče žáků.

1.7. Spolupráce s rodiči žáků a jinými subjekty

Spolupráci školy a rodičů považujeme za jednu ze základních podmínek dobrých výsledků výchovy a vzdělávání dětí. Realizace mnoha nadstandardních aktivit, pramenících z waldorfského zaměření školy, by bez pomoci a úzké spolupráce s rodiči nebyla vůbec možná. Rodiče se mohou zapojit do života školy v mnoha oblastech - při organizaci výletů, slavností, jarmarků a kulturních akcí, při přípravě učebních prostor apod. Podle svých možností a schopností se rodiče mohou podílet na vedení zájmových kroužků.

Při škole funguje Školní rada, jejímiž členy jsou volení zástupci zřizovatele, rodičů a učitelů. Rada se schází dle potřeby, minimálně však 2x za rok. Její členové jsou informováni o činnosti školy, jejích záměrech a dalším rozvoji a předávají tyto informace dále.

O průběhu a výsledcích vzdělávání svých dětí jsou rodiče informováni každý měsíc na třídních schůzkách. Dále mají rodiče možnost osobní konzultace s třídním učitelem podle potřeby. Další komunikace s rodiči probíhá e-mailem nebo telefonicky.

Škola spolupracuje s dalšími subjekty:

- s městysem Rataje nad Sázavou
- s Lesním klubem Ratolest zřizovaným Spolkem pro svobodné vzdělávání Michael
- s Asociací waldorfských škol
- s organizací Centrum podpory vzdělávání Kutnohorsko

1.8. Školní družina

Školní družina je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování. Školní družina není pokračováním školního vyučování, ani ho nikterak nenahrazuje. Hlavním posláním je zabezpečení výchovného působení, sociálního kontaktu mezi vrstevnickými skupinami, aktivního odpočinku a relaxace žáků. Vhodné střídání práce a odpočinku přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, učí žáky smysluplné zábavě, pomáhá uspokojovat a rozvíjet jejich kulturní potřeby a rozmanité zájmy.

2. Charakteristika ŠVP

2.1. Zaměření školy

Škola Ratolest se řadí mezi waldorfské školy a svým posláním, filozofií a metodikou z waldorfské pedagogiky a z antroposofického pohledu na člověka zcela vychází.

Waldorfská výuka je založena na respektování zákonitostí vývojových kroků dítěte a mladého člověka, jeho schopnosti učit se a rozvoje jeho vztahu k měnícímu se světu. Učební plán, metody a obsahy výuky jsou přizpůsobeny těmto potřebám a proměnám.

Podporujeme u žáků přirozenou touhu po poznávání světa, chuť přemýšlet, objevovat a ptát se. Učíme v souvislostech, vlastním prožitkem a zkušeností. Učíme nejen ve školních lavicích, ale také ve skutečném světě – v přírodě, na výstavách, exkurzích, výletech, koncertech, v divadle apod.

Ve vyučování neoslovujeme pouze intelekt, ale usilujeme o všestranný rozvoj celé osobnosti. Důležité místo ve vyučování zaujímají rozmanité praktické, rukodělné a řemeslné činnosti. Skrze ně se žáci stávají nejen zručnějšími, ale také cvičí svou trpělivost a vytrvalost. Podporujeme zapojení žáků do praktického života a chodu školy. Pomáháme dětem rozvíjet lidské kvality jako zájem o druhé, soucit, zodpovědnost, vědomí vlastní hodnoty, úcta k ostatním lidem.

Citlivost a tvořivost žáků rozvíjíme prostřednictvím pravidelných uměleckých aktivit. Žáci se od první třídy učí hrát na flétnu i další nástroje, malují, kreslí, připravují divadelní představení. Uměleckými aktivitami je prostoupeno celé vyučování, včetně tradičních předmětů (matematika, český jazyk, cizí jazyky).

Každého žáka přijímáme v jeho jedinečnosti a s respektem přistupujeme k jeho individuálním schopnostem, nadání, tempu učení i jeho životní situaci. Společně hledáme, čím každý z nás může obohatit naše společenství, podporujeme spolupráci místo soutěžení.

Chceme podporovat vnitřní motivaci dětí k učení a jejich živý zájem o probíranou látku, proto používáme slovní formativní hodnocení. Svou pozornost zaměřujeme na individuální pokrok žáka, nikoli na porovnávání výkonů jednotlivých dětí mezi sebou. Rozvíjíme schopnost sebehodnocení žáků.

Přírodu považujeme za nenahraditelné prostředí, plné podnětů pro hru i učení, proto v ní trávíme značné množství času. Snažíme se v dětech probouzet vřelý vztah a odpovědnost ke všemu živému.

Vyučování hlavních předmětů (matematika, český jazyk a literatura, Člověk a svět,...) probíhá ve stodesetiminutových souvislých blocích – tzv. epochách. Každá epocha má svou rytmickou, vyučovací a vyprávěcí část a učitel se třídou každý den po dobu přibližně 3 až 6 týdnů rozvíjí jedno dané téma. Takto koncentrovaná výuka podporuje soustředění žáků, umožňuje hlubší ponoření se do tématu a vyučování v mezipředmětových souvislostech. Další předměty (cizí jazyky, tělesná, hudební a výtvarná výchova, pracovní činnosti apod.) se již vyučují v klasických vyučovacích hodinách, v případě potřeby mohou být sloučeny do projektů. Epochové vyučování i další předměty se snažíme do nejvyšší možné míry tématicky propojovat.

Žáci se nejnázne a nejpřirozeněji učí na základě vlastních prožitků ve skutečném světě a na skutečných situacích. Nezískávají jen informace odtržené od životní reality a zprostředkované pomocí slov, ale co nejvíce probíraného učiva mohou vidět na vlastní oči a osahat si vlastníma rukama. Předávání nové látky je maximálně živé, obrazové, podněcující fantazii, oslovující tak nikoli jen intelekt, ale i smysly a cit.

Při výuce žáci nepoužívají hotové učebnice. Jejich roli plní materiály, které si učitel sám vybírá nebo vytváří. Knihy mohou být doplňkem (např. cvičebnice, encyklopedie a atlasy), nikoli hlavním prostředkem výuky, neboť postrádají vztah ke konkrétní pedagogické situaci. Žáci si vytvářejí vlastní epochové sešity, do kterých si zapisují a kreslí probíranou látku a používají je namísto učebnic.

Základní školou provází žáka po celou dobu třídní učitel, který se snaží poznat své žáky jako individuality i třídu jako sociální skupinu a který citlivě přistupuje k jednotlivým obdobím vývoje dětí. Třídní učitel obvykle v epochách vyučuje všechny hlavní předměty.

Základem školy je společenství žáků, učitelů a rodičů, a proto je nutné neustále udržovat a rozvíjet vzájemný kontakt a spolupráci s rodinami. V tomto ohledu klade waldorfská škola mnohem větší nároky jak na učitele, tak i na rodiče žáků.

V každém školním roce probíhá mnoho akcí - projektů, při kterých se schází rodiče, žáci a učitelé. Některé akce jsou otevřeny veřejnosti.

2.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Smyslem základního vzdělávání je pomoci žákům utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence na takovou úroveň, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a začlenění do společnosti.

Pro získávání a rozvoj klíčových kompetencí u žáků využíváme nejčastěji tyto strategie:

Organizační formy výuky

- Komunitní kruh
- Frontální vyučování
- Skupinové práce
- Samostatná práce žáků
- Domácí práce žáků
- Projekty
- Studijní výpravy

Komunitní kruh

Je pravidelným rituálem setkávání celého třídního kolektivu žáků, kde je prostor pro:

- vypravování zážitků, sdílení myšlenek, názorů a momentálních pocitů, společnou diskuzi
- informace k tématům a okruhům učiva
- prezentaci práce
- organizaci a plánování práce ve třídě
- vytváření a reflexi společných pravidel
- zklidnění a cvičení ticha
- ohlédnutí za předešlým dnem a probranou látkou

Frontální vyučování

Činnost žáků je řízena učitelem, kdy pracují všichni na svém úkolu.

Skupinové práce

Skupina žáků pracuje samostatně podle zadání a předem domluvených pravidel aktivizujícími metodami. Každý žák má v rámci skupiny svůj úkol a zapojuje se do společné práce. Skupiny pracují na úkolech, které většinou vycházejí z projektových témat – podle záměru učitele.

Samostatná práce žáků

Žáci pracují samostatně podle zadání a předem domluvených pravidel na svém úkolu svým tempem a způsobem, který mu vyhovuje.

Domácí práce žáků

Podle individuálních potřeb žáci dokončují a procvičují učivo doma nebo pracují na dalších úkolech a projektech zadaných ve škole nebo ze spontánního impulsu.

Projekty

Práce v tematických projektech. Žáci začínají pracovat společně na vybraném tématu. Podílejí se na připravovaném obsahu projektu s učitelem. Pracují individuálně nebo společně interaktivními metodami.

Projekt obsahuje základní, výběrové a individuální úkoly, propojené s dalšími obory.

Z práce v projektu žáci pořizují své záznamy a výstupy, které si zakládají. Své práce komentují, učí se popisovat, co se jim povedlo, jakou cestu k cíli zvolily i na jaká úskalí při řešení narazily

Studijní výpravy

Tematicky zaměřené cesty žáků mimo budovu školy s propojením s ostatními předměty vyučovanými aktuálně v epoše.

Venku probíhá také tělesná výchova i běžná výuka.

2.2.1. Výchovné a vzdělávací strategie ve škole vzhledem k rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení – snahou je naučit žáky se učit a motivovat je pro celoživotní vzdělávání

- Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací.
- Žáky vedeme k sebehodnocení.
- Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci zažít úspěch.
- Žákům umožňujeme ve příhodných situacích realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost.
- Vytváříme takové situace, v nichž má žák z učení a poznávání radost.

Kompetence k řešení problémů – snahou je podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů

- Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení nastolených otázek a svoje řešení si dokázali obhájit.
- Do výuky pravidelně zařazujeme metody projektového vyučování.
- Při výuce motivujeme žáky problémovými úlohami z praktického života.
- Starší žáci připravují různé aktivity pro mladší spolužáky, při čemž se aktivně podílí na všech fázích činnosti - na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

Kompetence komunikativní – snahou je vést žáky k všestranné a účinné komunikaci

- Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- Učíme žáky obhajovat a argumentovat svůj vlastní názor a zároveň aktivně naslouchat.
- Podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami.
- Učíme žáky vyhledávat informace z různých zdrojů, pracovat s nimi a hodnotit je.

- Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme žáky ke spolupráci při vyučování.
- Podporujeme komunikaci s jinými školami.

Kompetence sociální a personální – snahou je rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat úsilí vložené do práce, jak své vlastní, tak práce druhých.

- Během vzdělávání využíváme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení.
- Sociální kompetence posilujeme na praktických cvičeních a úkolech.
- Posilujeme žáky, aby měli odvahu vyzkoušet si různé role ve skupině.
- Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí.
- Učíme je zároveň odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- Učíme žáky základům kooperace a týmové práce.

Kompetence občanské – snahou je připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

- V třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování.
- Jsou vedeni k respektování pravidel občanského soužití, ke zdvořilé komunikaci.
- Výuka využívá obsahy státních svátků k posílení vědomí žáků o významu svobody a demokracie.
- Je kladen důraz na environmentální výchovu: žáky vedeme k recyklaci surovin a k omezení plýtvání a nabádáme je k zodpovědnému chování při pobytech v přírodě.
- Plánujeme žáky zapojovat do mezinárodních projektů, aby se mohli prakticky seznámit s kulturou jiných národů.

Kompetence pracovní – snahou je pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

- Vedeme žáky k využívání získaných vědomostí, dovedností a postojů v praktickém životě.
- Vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci i mimo ni
- Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení při profesní orientaci.
- Výuku doplňujeme o exkurze do dílen, na farmy, do firem.
- Individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům s profesní orientací.
- Vedeme žáky k dodržování povinností, závazků a termínů.

Kompetence digitální - snahou je vést žáky ke zdravému vztahu k technologiím a jejich smysluplnému využívání

- Vedeme žáky k pochopení dopadu využívání digitálních technologií na lidskou společnost.
- Žáci vyhledávají informace v různých zdrojích, učí se je třídit.
- Učí se etickému jednání při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí.
- Reflektují rizika využívání digitálních technologií.

2.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je naplňováno v souladu se školským zákonem v platném znění a vyhláškou 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných v platném znění. V případě, že učitel vysleduje u žáka projevy, které by mohly

být způsobeny specifickou poruchou učení nebo jiným handicapem, který narušuje proces vzdělávání, informuje o svém zjištění zákonné zástupce žáka a vytvoří Plán pedagogické podpory. Jestliže zákonní zástupci žáka požádají o vyšetření žáka pedagogicko-psychologickou poradnu (dále jen PPP), popřípadě speciálně pedagogické centrum (dále jen SPC), a toto akreditované pracoviště potvrdí, že se jedná o žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP), je žák dále vzděláván a hodnocen na základě doporučení odborného pracoviště a individuálního vzdělávacího plánu vytvořeného na podkladě diagnostických závěrů z vyšetření. O vyšetření žáka odborníkem PPP nebo SPC může rodič požádat i bez doporučení školy. Pokud dojde odborné zařízení k závěru, že je třeba žákovi věnovat speciální péči, je nutné, aby o této skutečnosti rodič informoval třídního učitele. S poskytnutými údaji je zacházeno jako s důvěrnými. V rámci individuálního vzdělávacího plánu jsou závěry a doporučení odborného pracoviště rozpracovány do podoby očekávaných výstupů týkajících se obsahu učiva v jednotlivých předmětech, kterých se SVP týkají, včetně volby vzdělávacích strategií pro období daného školního roku, případně jeho zbývající části.

V případě handicapu zvláště závažného charakteru se na edukačním procesu podílí rovněž asistent pedagoga, jehož úkolem je poskytovat žákovi potřebnou podporu při účasti na běžné výuce. Tuto funkci může zřídit ředitel školy na základě doporučení odborného pracoviště. Odpovědnost za plánování obsahu vzdělávání, samotný průběh vzdělávání i hodnocení výsledků žáka nese vyučující daného předmětu, kterého se individuální vzdělávací program týká. Důraz je kladen na spolupráci všech zúčastněných subjektů ve výchovně vzdělávacím procesu, tedy žáka, rodičů a pedagogů, což je základním předpokladem úspěšného vzdělávání žáků se SVP.

2.4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Postup při zajišťování výuky je obdobný jako u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato skutečnost vychází z toho, že také žák mimořádně nadaný má speciální vzdělávací potřeby. V případě, že učitel vysleduje u žáka projevy mimořádného nadání, informuje o svém zjištění zákonné zástupce žáka. Jestliže zákonní zástupci žáka požádají o vyšetření žáka v PPP nebo v SPC a toto akreditované pracoviště potvrdí, že se jedná o žáka mimořádně nadaného, je žák dále vzděláván i hodnocen na základě doporučení odborného pracoviště. Podle doporučení příslušného školského poradenského zařízení lze těmto žákům rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným ŠVP:

- rozšířením vzdělávacích obsahů
- zadáváním specifických úkolů
- nabídkou volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit
- přípravou a účastí na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol
- zapojením mimořádně nadaných žáků do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciací v některých předmětech (např. výuka některého předmětu ve vyšším ročníku).

Výuka probíhá podle individuálních vzdělávacích plánů, které na začátku školního roku sestavují učitelé jednotlivých vyučovacích předmětů. V individuálním vzdělávacím plánu jsou rozpracovány závěry a doporučení PPP nebo SPC do podoby očekávaných výstupů, učiva a vhodných vzdělávacích strategií pro období školního roku, případně jeho zbývající části. Výuka žáků mimořádně nadaných se v předmětech, ve kterých je integrace stanovena, zaměřuje na jejich individuální rozvoj. Vyučující sleduje mimořádně nadané žáky zejména po stránce osobnostního a sociálního rozvoje, který nebývá vždy v souladu s rozvojem žáka v oblasti intelektové.

2.5. Individuální vzdělávání žáků

Ve výjimečných případech škola umožní žákům na základě žádosti rodičů a doporučení školského poradenského zařízení individuální vzdělávání (plnění povinné školní docházky bez pravidelného denního docházení žáka do základní školy).

2.6. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve školním vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů.

V následujícím přehledu jsou tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, ročníky a vyučovací předměty, ve kterých jsou realizovány. Uvedený seznam uvádí místa učebních osnov, ve kterých jsou průřezová témata probírána závazně. Kromě toho využívají pedagogové k jejich realizaci přirozeného zájmu žáků a pedagogických situací, které nelze dlouhodobě plánovat.

Všechna průřezová témata jsou integrována do výuky jednotlivých předmětů (viz tabulka), mohou být však realizována i prostřednictvím projektů.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)						
	Název tematického okruhu	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
1.	Rozvoj schopností poznávání					
2.	Sebepoznání a sebepojetí					
3.	Seberegulace a sebeorganizace					
4.	Psychohygiena					
5.	Kreativita					
6.	Poznávání lidí					
7.	Mezilidské vztahy					
8.	Komunikace					
9.	Kooperace a kompetice					
10.	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti					
11.	Hodnoty, postoje, praktická etika					
Poznámky: Osobnostní a sociální výchova je realizována po celou dobu školní docházky ve všech předmětech						

Výchova demokratického občana (VDO)						
	Název tematického okruhu	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
1.	Občanská společnost a škola					Čj, ČaS
2.	Občan, občanská společnost a stát					Čj, ČaS
3.	Formy participace občanů v politickém životě					Čj, ČaS
4.	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování					Čj, ČaS

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

	Název tematického okruhu	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
1.	Evropa a svět nás zajímá				Čj	Čj, ČaS, Vv
2.	Objevujeme Evropu a svět				Čj	Čj, ČaS, Vv
3.	Jsmě Evropané				Čj	Čj, ČaS, Vv

Multikulturní výchova (MUV)

	Název tematického okruhu	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
1.	Kulturní diference	Čj	Čj, Vv	Čj, Vv, Aj, Nj	Čj, Vv, Aj, Nj, Etv	Čj, Vv, ČaS, Aj, Nj, Etv
2.	Lidské vztahy	Čj	Čj, Vv	Čj, Vv, Hv	Čj, Vv, Hv, Etv	Čj, Vv, ČaS, Hv, Etv
3.	Etnický původ			Čj	Čj, Etv	Čj, ČaS, Etv
4.	Multikulturalita			Aj, Nj	Aj, Nj, Etv	ČaS, Etv
5.	Princip sociálního smíru				Etv	ČaS, Etv

Environmentální výchova (EV)

	Název tematického okruhu	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
1.	Ekosystémy			ČaS, Vv	ČaS, Vv	ČaS, Vv
2.	Základní podmínky života					ČaS
3.	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Tv	Tv	ČaS, TV	ČaS, Tv	ČaS, Etv, Tv
4.	Vztah člověka k prostředí	Pč, Tv	Pč, Tv	ČaS, Pč, Tv	ČaS, Pč, Vv, TV	ČaS, Pč, Vv, Tv

Mediální výchova (MEV)

	Název tematického okruhu	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4. ročník	5. ročník
1.	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				Čj, Etv	Čj, Etv
2.	Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				Čj, Etv	Čj, Etv
3.	Stavba mediálních sdělení				Čj, Etv	Čj, Etv
4.	Vnímání autora mediálních sdělení				ČaS, Hv, Čj, Etv, Vv	Hv, Čj, Etv, Vv

5.	Fungování a vliv medií ve společnosti					ČaS, Čj, Etv	Čj, Etv
6.	Tvorba mediálního sdělení					Hv, Čj, Etv, Vv	Hv, Čj, Etv, Vv
7.	Práce v realizačním týmu					ČaS, Hv, Čj, Etv, Vv	ČaS, Hv, Čj, Etv, Vv

3. Tabulace učebního plánu pro 1. stupeň

Vzdělávací oblasti/Předměty		ČJ	AJ	NJ	M	ČaS	HV	VV	TV	PČ	FO	ETV	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	24									6	3	33
	Cizí jazyk		9										9
	Druhý cizí jazyk												0
Matematika a její aplikace					20								20
Člověk a jeho svět						12							12
Umění a kultura							5	5			2		12
Člověk a zdraví									10				10
Člověk a svět práce										5			5
Informační a komunikační technologie												2	2
Disponibilní časová dotace		1	0	0	4	1	1	1	0	7	0	0	15,00
Dotace v předmětu celkem		25	9	0	24	13	6	6	10	12	8	5	118,00

Ročník/Předměty		ČJ	AJ	NJ	M	ČaS	HV	VV	TV	PČ	FO	ETV	Celkem
1.		4,5	1,5	0	4,5	0	1,5	1,5	2	1	3	1	20,5
2.		4,5	1,5	0	4,5	0	1,5	1,5	2	1	3	1	20,5
3.		5	2	0	4,5	4	1	1	2	4	1	1	25,5
4.		5	2	0	4,5	4	1	1	2	4	1	1	25,5
5.		6	2	0	6	5	1	1	2	2	0	1	26
Dotace v předmětu celkem		25	9	0	24	13	6	6	10	12	8	5	118

Předměty 1.ročník		ČJ	AJ	NJ	M	ČaS	HV	VV	TV	PČ	FO	ETV	Celkem
Epocha	(týdny)	14			14						10		38
	týdenní hodiny	4,5			4,5						3		12
Vedlejší	týdenní hodiny		1,5	0			1,5	1,5	2	1		1	8,5
Dotace v předmětu celkem		4,5	1,5	0	4,5	0	1,5	1,5	2	1	3	1	20,5

Předměty 2.ročník		ČJ	AJ	NJ	M	ČaS	HV	VV	TV	PČ	FO	ETV	Celkem
Epocha	(týdny)	14			14						10		38
	týdenní hodiny	4,5			4,5						3		12
Vedlejší	týdenní hodiny		1,5	0			1,5	1,5	2	1		1	8,5
Dotace v předmětu celkem		4,5	1,5	0	4,5	0	1,5	1,5	2	1	3	1	20,5

Předměty 3.ročník		ČJ	AJ	NJ	M	ČaS	HV	VV	TV	PČ	FO	ETV	Celkem
Epocha	(týdny)	14			12	12							38
	týdenní hodiny	4,5			4	4							12,5
Vedlejší	týdenní hodiny	0,5	2	0	0,5		1	1	2	4	1	1	13
Dotace v předmětu celkem		5	2	0	4,5	4	1	1	2	4	1	1	25,5

Předměty 4.ročník		ČJ	AJ	NJ	M	ČaS	HV	VV	TV	PČ	FO	ETV	Celkem
Epocha	(týdny)	14			12	12							38
	týdenní hodiny	4,5			4	4							12,5
Vedlejší	týdenní hodiny	0,5	2	0	0,5		1	1	2	4	1	1	13
Dotace v předmětu celkem		5	2	0	4,5	4	1	1	2	4	1	1	25,5

Předměty 5.ročník		ČJ	AJ	NJ	M	ČaS	HV	VV	TV	PČ	FO	ETV	Celkem
epocha	(týdny)	12			12	14							38
	týdenní hodiny	4			4	5							13
vedlejší	týdenní hodiny	2	2	0	2		1	1	2	2		1	13
Dotace v předmětu celkem		6	2	0	6	5	1	1	2	2	0	1	26

4. Poznámky k učebnímu plánu

4.1. Obecné poznámky k učebnímu plánu

Epoše je vyčleněno v týdenní dotaci 12,5 vyučovacích hodin tzv. hlavního vyučování, rozčleněných do 5 ranních vyučovacích bloků dlouhých 110 minut.

Při přepočtu epochových hodin na týdenní dotaci vyučovacích hodin je použit za základ počet 38 vyučovacích týdnů ve školním roce.

Disponibilní hodiny jsou na prvním stupni využity pro hodinovou dotaci předmětů Český jazyk (1 h), Matematika (4 h), ČaS (1 h), Pracovní činnosti (7h), Výtvarná výchova (1 h), Hudební výchova (1 h).

Výuka po hlavním vyučování probíhá ve výukových blocích v délce stanovené rozvrhem, převážně v délce 1 vyučovací hodiny.

Vzdělávací obor Český jazyk a literatura je vyučován v předmětech Český jazyk, Formy a Etická výchova.

Vzdělávací oblast Umění a kultura je vyučována v předmětech Hudební výchova, Výtvarná výchova a Formy.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je vyučována v předmětu Pracovní činnosti.

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie je vyučována v předmětu Etická výchova.

Projektové dny mohou probíhat ve škole i mimo budovu školy.

Projektové vyučování probíhá napříč jednotlivými předměty.

Skupinová práce ve vyučovacích blocích může probíhat napříč jednotlivými předměty a ročníky.

Na začátku ani na konci vyučovací hodiny či bloku se nezvoní, učitel je zahajuje a ukončuje slovně.

Seznam zkratk předmětů:

ČJ – Český jazyk a literatura	FO - Formy
AJ – Anglický jazyk	ETV – Etická výchova
M – Matematika	PČ – Pracovní činnosti
ČaS – Člověk a svět	
HV – Hudební výchova	
VV – Výtvarná výchova	
TV – Tělesná výchova	

5. Učební osnovy

5.1. Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1. Český jazyk a literatura

Charakteristika

Předmět Český jazyk a literatura je vyučován ve všech ročnících v epochách a od 3. ročníku i ve cvičných hodinách.

Jedním ze základních lidských projevů je řeč, schopnost vyjadřovat verbálně své myšlenky a pocity. Jazyk je zároveň nositelem kultury a ve své specifické zvukové podobě, gramatické struktuře a pojmenováních životní reality skrývá něco, co by se dalo nazvat duchem národa. Každý jazyk tak reprezentuje určitý pohled na svět. Není zdaleka jen prostředkem k dorozumívání, ale živým organismem, který se vyvíjí a mění podle působení nejrůznějších vnějších i vnitřních vlivů. Je tedy odrazem vývoje společnosti, která jej užívá.

Mateřský jazyk reprezentuje kulturní a společenské prostředí, do něhož jsme se narodili a které má zásadní vliv na utváření naší osobnosti a na naše vidění světa. Mluvený, ale i psaný jazyk působí na myšlenky, na pocity, ba i na samotné tělo člověka. Aktivní práce s řečí tak hluboce působí na rozvoj osobnosti.

Při výuce českého jazyka postupujeme od komunikační situace a pochopení významu vět a slov ke gramatickému (fonetickému, pravopisnému) jevu. Dítě tak poznává strukturu jazyka v aktuálním vztahu k jeho sdělovací funkci.

Poznávání jazyka je založeno na prožívání spojeném často s pohybem a rytmem, na jazykové hře. Žák si v atmosféře hravosti a humoru, kterou učitel navozuje, vytváří velmi osobní vztah ke své mateřské řeči. Škola pečuje o to, aby se mateřský jazyk stal člověku jeho trvalou životní hodnotou.

Výuka českého jazyka není omezena jen na předmět Český jazyk a literatura, ale prolíná všemi předměty, a naopak učitel mateřského jazyka reaguje na to, co se žáci právě učí v ostatních předmětech. Žáci se tak zdokonalují v mluvení a psaní v těsné vazbě na veškeré vzdělávání ve škole. To znamená, že třídní učitel a ostatní učitelé dbají o to, aby se dorozumívací činnosti a schopnosti pěstovaly ve všech předmětech.

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova. Ve výuce se vzdělávací obsahy jednotlivých složek vzájemně prolínají.

V Komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se žáci učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V Jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení si spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji jazykových znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednost porovnávat různé jevy, vnímat jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání informací, ale i předmětem rozvoje osobnosti žáka.

V Literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje a životní hodnotovou orientaci a obohatit jejich vnitřní život.

Začlenění průřezových témat

V rámci předmětu Český jazyk a literatura jsou realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Výchova demokratického občana.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací.
- Žáci se seznamují s učivem a poznatky dále upevňujeme a prohlubujeme při návštěvách jiných institucí jako je knihovna, muzeum, výstavy apod.
- Vedeme žáky k sebehodnocení.
- Žáci jsou vedeni k využívání jazykových znalostí v dalších oblastech učiva a k aplikaci pravopisných pravidel v každodenní komunikaci.
- Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci zažít úspěch.
- Umožňujeme žákům v příhodných situacích realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost.
- Vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení a poznávání.

Kompetence k řešení problémů

- Pracujeme s chybou – chybu vnímáme jako prostředek k učení.
- Vedeme žáky k dokončování započatých činností.
- Nalézáme společně pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy.
- Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému a svoje řešení si dokázali obhájit.
- Žáci jsou motivováni problémovými úlohami z praktického života.
- Vede žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti - na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

Kompetence komunikativní

- V komunitním kruhu i při hře, učení a prezentacích se učíme výstižně formulovat své myšlenky, názory, nápady a zážitky, říkat to podstatné a zároveň aktivně naslouchat druhým.
- Od počátku školní docházky vedeme žáky k zvládnutí správné techniky psaní pravidelným nácvikem, nápodobou, rozvíjením vnitřní motivace. Ve výuce vedeme žáky ke kultivované komunikaci, kterou pak v praxi využíváme v kontaktu s okolním světem, při exkurzích, návštěvách knihoven nebo při setkávání s rodiči.
- Při práci na projektech pracujeme s informacemi, vybíráme podstatné z textu, hledáme souvislosti a vztahy v textu. Učíme se výstižně a jednoduše zaznamenávat své myšlenky a názory a souvisle mluvit podle stručných poznámek. Pracujeme s písemnými instrukcemi.
- Pracujeme s vhodnými jazykovými a výrazovými prostředky řeči (artikulace, intonace, síla lidského hlasu). Vedeme rozhovory, čteme různé typy textů, pracujeme s často používanými cizími slovy (terminologie v předmětech). Neustálou prací s informacemi si rozvíjíme slovní zásobu.
- Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování.

Kompetence sociální a personální

- Společně diskutujeme při komunitních kruzích i při práci.
- Učíme se základům kooperace a týmové spolupráce.
- Podporujeme žáky, aby měli odvahu střídat role ve skupině.
- Vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí.
- Vedeme žáky k odmítavému postoji všeho, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.

Kompetence občanské

- Podněcujeme a podporujeme ve třídních kolektivech společné stanovení pravidel chování.
- Respektuje individuální rozdíly (národnostní, kulturní, zdravotní).
- Ve výuce využíváme obsahy státních svátků k posílení vědomí žáků o významu svobody a demokracie.
- Seznamujeme s literárními texty českých i zahraničních autorů a mluvíme o jejich významu pro národní dědictví.
- Je podporována potřeba tvořivého literárního projevu, recitace, četby a dalších kulturních aktivit.

Kompetence pracovní

- Dbáme na dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní.
- Udržujeme v čistotě a pořádku svěřený učební prostor.
- Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení.
- Pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti, uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci.
- Výuku doplňujeme o praktické exkurze.

Vzdělávací obsah

1.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, Přesahy
<p>KOMUNIKAČNÍ a SLOHOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost v krátkých mluvených projevech - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev 	<ul style="list-style-type: none"> - zdokonalování dýchání a smyslu pro rytmus vhodnými tělesnými i jazykovými cviky - zásady pro dorozumívání v novém prostředí - střídání při vyprávění a rozhovoru - pozorné naslouchání řeči druhého - zdvořilá otázka a odpověď, nabídka, souhlas i nesouhlas, odmítnutí - pozdravy a oslovování nových spolužáků a učitelů: vítání, loučení, prosba, děkování, oslovení křestním jménem nebo příjmením - jednání při střetu zájmů a ve sporu: žádost, prosba, upozornění, nabídka ke smíru - pozorné pozorování a poslech, soustředění - prosté dějové vyprávění, jeho poslech, reprodukce - neliterární líčení nebo vyprávění - kladení otázek, vyptávání, zdvořilá a věcná odpověď - zřetelnost v řeči a ohled k posluchačům - poslech prózy a poezie, jejich reprodukce či dramtizace - základním tématem tohoto ročníku jsou pohádky 	<p>Umělecká výchova</p> <p>Formy</p> <p>OSV</p> <p>MUV</p>

<p>JAZYKOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova - člení slova na hlásky - odlišuje dlouhé a krátké samohlásky 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik písmen velké tiskací abecedy a číslic I – XX a 1 – 100 - znaky souhlásek vyvozované z tvarů předmětů a postav pohádek (postupným zjednodušováním se převádí do písemného znaku) - odhad či doplnění nových písmen, která se ve slovech vyskytují - slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) - hlasitou recitací i poslechem pěstování zřetelné, čisté výslovnosti, správného rytmického členění vět i delších celků, melodie odpovídající smyslu - prostřednictvím kreslení forem rozvoj hrubé a jemné motoriky („kreslení“ celým tělem, práce na velký formát); - zdokonalování svislých, vodorovných, šikmých, oblých linií v nejrůznějších variacích - také prstové hry 	
<p>LITERÁRNÍ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu 	<ul style="list-style-type: none"> - písňe, recitace básní, rozpočítadla apod. - seznámení se s rytmem jazyka a mluveného projevu - paměťové učení 	

2.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, Přesahy
<p>KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - podle dějové posloupnosti a vypráví jednoduchý příběh - promlouvá o svých osobních příhodách, předmětech, zážitcích 	<ul style="list-style-type: none"> -poslech prózy a poezie, jejich reprodukce či dramatizace; základními žánry tohoto ročníku jsou bajky a legendy - umělecké zachycení vlastního zážitku nebo slyšeného příběhu - souvislosti, vztahy, postoje, vlastnosti - kladné a záporné lidské vlastnosti - respekt k vyjádření druhých, pozorné naslouchání a pochopení žádosti či instrukce, mírnění nebo řešení jednoduchého konfliktu - zdvořilé a účelné jednání na veřejnosti - spisovnější vyjadřování v projevech před třídou - sled událostí ve vyslechnutém příběhu - stručné převyprávění sdělení: nalezení hlavní dějové linie s vypuštěním podrobností, aby příběh mohl být převeden do obrázkové nebo pohybové podoby - nácvik čtení - velký důraz na pochopení textu - rozvoj souvislého vyjadřování 	<p>Umělecká výchova</p> <p>Formy</p> <p>OSV</p> <p>MUV</p>

<p>JAZYKOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky - odlišuje dlouhé a krátké samohlásky - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> - nácvik psaní opisem, přepisem a diktováním - nácvik psaní písmen malé tiskací abecedy (psaní je spojováno s ostatními učebními činnostmi dětí) - psaní krátkých textů, např.: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, vzkaz, pozvánka na představení 	
<p>LITERÁRNÍ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 	<ul style="list-style-type: none"> - stručné převyprávění sdělení: nalezení hlavní dějové linie s vypuštěním podrobností, aby příběh mohl být převeden do obrázkové nebo pohybové podoby - rozpoznávání kladných a záporných lidských vlastností v textu 	

3.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, Přesahy
<p>KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - vylíčí v jednoduchých větách s přehlednou stavbou živě a zajímavě svou nebo cizí příhodu nebo děj na obrázku - uvede vystoupení spolužáka - ovládá základní zdvořilostní obraty a způsoby nekonfliktního jednání - předává složitější, avšak jednoznačné vzkazy - ovládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřování hodnotících postojů: vztah k hrdinům, k příhodám - srovnávání svých postojů s postoji hrdinů - zdokonalování techniky psaní, odstraňování individuálních nedostatků; důraz na úpravu textu, čitelnost a přehlednost - popis postavy, zachycení atmosféry příběhu - výcvik vyjadřovací pohotovosti: schopnost popisovat spolužákům oblíbený předmět - zdvořilost a zkušenost ve veřejném řečovém jednání: ve hře i ve skutečnosti - žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, dopis, popis; jednoduché - - -tiskopisy (přihláška, dotazník), vypravování - poslech prózy a poezie, jejich reprodukce či dramatizace - základními žánry tohoto ročníku jsou starozákonní příběhy a židovské pohádky 	<p>Umělecká výchova</p> <p>Formy</p> <p>OSV</p> <p>MUV</p>

<p>JAZYKOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu: děj, věc, okolnost, vlastnost - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky - odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování 	<ul style="list-style-type: none"> - slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma - základní slovní druhy - věty podle postoje mluvčího - měkké, tvrdé souhlásky - dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev - úvod do psaní velkých písmen - nácvik psacího písma podle normalizované latinky 	
<p>LITERÁRNÍ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 	<ul style="list-style-type: none"> - důraz na individuální hlasité čtení a pochopení textu (reprodukce, rozhovory o přečteném textu) - vyhledávání důležitých informací v textu, rozlišení podstatného od méně podstatného - základní literární pojmy - literární formy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, legenda - tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod - zážitkové čtení a naslouchání - poslech literárních textů 	

4.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, Přesahy
<p>KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - zdokonalování vlastních zápisů, vyprávěných příběhů, tvorba vlastního vyprávění - zpracovávání jednoduchých zpráv - důraz na stručnost, přesnost a výstižnost sdělení - v naukových epochách zpracovávání prvních referátů - věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova) - základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), - mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta) - technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu) - žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování - poslech prózy a poezie, jejich reprodukce či dramatizace; základními žánry tohoto ročníku jsou starogermánské a slovanské mýty a legendy, místní pověsti 	<p>Umělecká výchova</p> <p>OSV</p> <p>MUV</p> <p>MEV</p> <p>VMEGS</p>
<p>JAZYKOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve stavbě textu - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace ve stavbě textu, odstavce, vyjadřovací prostředky - slovní druhy, tvary slov - sloveso: časování, čas minulý, přítomný, budoucí - tvoření příbuzných slov 	

<ul style="list-style-type: none"> - píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech 	<ul style="list-style-type: none"> - výstavba věty, větné celky - schopnost obměňovat slova v textu - psaní znělých a neznělých souhlásek - psaní i/y po obojetných souhláskách - vyjmenovaná slova 	
<p>LITERÁRNÍ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - volně reprodukuje text podle svých schopností - rozlišuje a vyhledává podstatné i okrajové informace v textu - tvoří vlastní literární text na dané téma 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech a čtení prózy a poezie, rozmlouvání o ní, reprodukce, recitace, inscenace - zkvalitňování techniky čtení: plynulé čtení vět a souvětí, správné frázování, kladení důrazu, volba přiměřené síly nebo barvy hlasu - nácvik tichého čtení s porozuměním - podstatné a okrajové informace v textu - samostatná četba podle osobního zájmu - poslech literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání - tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod - základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka 	

5.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, Přesahy
<p>KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vede správně dialog - rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - zdokonalování vlastních zápisů, vyprávěných příběhů, tvorba vlastního vyprávění - zpracovávání jednoduchých zpráv - důraz na stručnost, přesnost a výstižnost sdělení - v naukových epochách zpracovávání prvních referátů - věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova) - základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování) - mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta) - technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu) - žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník), vypravování - poslech prózy a poezie, jejich reprodukce či dramatizace 	<p>Umělecká výchova</p> <p>OSV</p> <p>VDO</p> <p>MUV</p> <p>MEV</p> <p>VMEGS</p> <p>Etická výchova</p> <p>ČLS</p>

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy

- odůvodňuje a píše správně: velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová

- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku

- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí

- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje

- seznamuje se s tvary vzorů jmen a dosazuje je do vět

- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách

- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

- pozorování významu slov: slova souvztažná a protikladná; stejně znějící slova různého významu; slova s významem nadřazeným, podřazeným, souřadným

- podmětová a přísudková část věty, základ věty; určující člen větne dvojice, rozvíjení základní věty

- mluvnické kategorie podstatných jmen (pád, číslo, rod a vzor) a sloves (osoba, číslo, způsob, čas)

- spisovné tvary podstatných jmen

- vyjmenovaná slova

- psaní velkých písmen u osob, zvířat, názvy obcí, států, hor, řek, planet (ne pravopis výrobků a institucí)

- slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma

- slovní druhy, tvary slov

- přímá a nepřímá řeč

- stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)

<p>LITERÁRNÍ VÝCHOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech a čtení literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání - tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod - společná tématická divadla - skupinové recitace - základní literární pojmy a žánry čerpané z probíraných epoch daného ročníku a zájmu dětí 	
--	--	--

5.1.2. Formy

Charakteristika

Formy plní úlohu průpravy a doprovodných cvičení při výuce psaní v rámci vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a rozvíjí v žácích dovednosti využitelné později například i v geometrii volné ruky v 5. třídě.

V 1. a 2. ročníku je předmětu Formy vyhrazeno 10 epochových týdnů po 12,5 vyučovacích hodinách týdně.

Ve 3. až 4. ročníku je kreslení forem samostatným předmětem a v rámci tohoto předmětu je realizován výukový obsah oblasti Umění a kultura.

Podstatou kreslení forem je umění linie (čáry). Pohyb zachycený ve formě prožívají žáci v raném školním věku také na základě vlastního tělesného pohybu (kreslí formy rukama ve vzduchu, nohama na podlaze, „chodí“ formu), později se prožívání formy stále více přenáší do jejich nitra. Význam utváření linie se nejzřetelněji projevuje v psaní a v geometrii.

Při kreslení forem jde o to, aby byl v žákovi probuzen smysl pro formu. Ten je potřebný k tomu aby se mohl žák naučit psát a číst. Kreslení forem, tedy uspořádávání linií do obrazu, je předchůdcem vyučování psaní. Jestliže se žák naučí prostřednictvím pohybu orientovat v prostoru a na papíře, může se snadněji vyrovnat s prostorově-orientačními problémy, které se mohou projevit jako dyslexie. Umět se správně orientovat a pohybovat v prostoru – čímž je míněn také sociální prostor – je důležitým výchovně-vzdělávacím cílem. Kreslení forem tedy nabízí řadu pomocných, terapeutických či harmonizačních možností.

Pohybová podstata, umělecky tvůrčí ztvárnění a kvalitativní přístup – těmito svými základními rysy poskytuje kreslení forem celostní pedagogice účinný nástroj schopný prakticky oslovit a vzájemně harmonizovat volní, citovou i myšlenkovou úroveň vyvíjejícího se člověka.

Začlenění průřezových témat

V předmětu Formy je začleněno průřezové téma OSV.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k sebehodnocení.
- individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci zažít úspěch
- Při výuce kombinujeme frontální, skupinovou i individuální práci

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky, aby dokázali obhajovat a vhodnou formou argumentovat svůj vlastní názor a zároveň vyslechnout názor jiných
- podporujeme přátelské vztahy ve třídě

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- vedeme žáky k upevňování dobrých mezilidských vztahů formou skupinové práce a vzájemné pomoci

Kompetence občanské

- stanovujeme společně s žáky pravidla chování v třídním kolektivu
- respektujeme a vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů (národnostní, kulturní, zdravotní)

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

Vzdělávací obsah

1.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - upevňuje základní hygienické návyky spojené s psaním - vnímá pohybové kvality elementárních forem - rozpozná a umí zopakovat pravidlo střídání směru linie (lineární formy) či rytmicky pravidelné střídání dlouhých a krátkých čar - procvičuje a prožívá rozdílnou dynamiku vedení linie - vymýšlí vlastní jednoduché formy, hledá různá řešení a variace 	<ul style="list-style-type: none"> - příмка (svislá, vodorovná, šikmá) a oblouk v mnohonásobných obměnách s důrazem na rytmus formy - jednoduché oblé a hranaté formy - v sobě uzavřené formy: trojúhelník, kruh, ovál (elipsa), osmička (lemniskáta) - spirála: zavíjení a rozvíjení - jednodušší hvězdy 	<p>Výtvarná výchova</p> <p>Český jazyk</p> <p>OSV</p>

2.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - ovládá základní hygienické návyky spojené s psaním - prožívá a vnímá pohybové kvality elementárních forem - prohlubuje získané dovednosti z prvního ročníku - vytvoří osově symetrický obraz k danému vzoru (vertikálně i horizontálně) - rozvíjí estetické cítění při uměleckém ztvárnění a rozlišování podstatného (formy od jejího okolí) 	<ul style="list-style-type: none"> - rytmická cvičení s elementárními formami - rozvíjení dynamického kreslení - proměny forem (oblé v hranaté) - horizontální symetrie (zrcadlení nahoře – dole) - symetrie osová, čtyřstranná symetrie - lemniskáty a jejich variace 	<p>Výtvarná výchova</p> <p>Český jazyk</p> <p>OSV</p>

3.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - ovládá základní hygienické návyky spojené s psaním - vytvoří osově symetrický obraz k danému vzoru (vertikálně i horizontálně) - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině - vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást - dotváří středově orientované formy do harmonického celku - tvořivě proměňuje výrazový charakter formy 	<ul style="list-style-type: none"> - rytmická cvičení s elementárními formami - rozvíjení dynamického kreslení - horizontální symetrie (zrcadlení nahoře – dole) - symetrie osová, čtyřstranná symetrie - lemniskáty a jejich variace - osově souměrné útvary - uvnitř a vně: cvičení asymetrické symetrie - okolí a střed formy - jednoduché uzly 	<p>Umění a kultura Člověk a jeho svět OSV</p>

4.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); - rozpozná a znázorní jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru - vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást - dotváří středově orientované formy do harmonického celku - tvořivě proměňuje výrazový charakter formy 	<ul style="list-style-type: none"> - základní útvary v rovině - náčrty - doplnění do celku, nedokonalé zdokonalit, završit - proměna: oblé v hranaté, hranaté v oblé, čtyřnásobné v pětinasobné apod. (geometrické aspekty forem) - formy z keltské kultury 	<p>Umění a kultura Člověk a jeho svět OSV</p>

5.1.3. Anglický jazyk

Charakteristika

Anglický jazyk se vyučuje od 1. třídy s postupným zvyšováním vyučovacích hodin ve vyšších ročnících. Celková časová dotace činí 9 vyučovacích hodin týdně na 1. stupni. V prvním ročníku může být vyučovací hodina rozdělena na kratší úseky.

1. období (1. – 3. ročník)

Výuka v prvním období je založena na „úplném ponoření“ do cizího jazyka, vychází z přirozené schopnosti mladších žáků napodobovat, která je základním principem učení až do devíti let. Zpěvem písní a recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se žáci seznamují s mluvenou formou jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel vede výuku pokud možno jen v cizím jazyce. Přesné porozumění není v tomto období cílem. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, protože nevědomě vstřebané obsahy budou vědomě vyzdvíženy v pozdějších letech. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby, bez vědomého učení. Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích, často inspirovaných básněmi nebo určitým tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny. Také vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování. Ve 3. třídě zavádíme postupně psaní krátkých textů, které si žáci nejdříve osvojili ústně a začínáme pracovat s přiřazováním psané a mluvené podoby slov.

2. období (4. – 5. ročník)

Ústní práce se dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu cizího jazyka. Texty k recitaci a písni proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písničky, kterou se žáci dále učí opakováním po učiteli. Ve věku 9–10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je psaní a čtení. Dříve, než žáci dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali. Žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Ve výuce jazyka roste důraz na poznávání reálií anglicky mluvících zemí a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice.

Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní, seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel).

Od 5. ročníku začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitost jazyka, pro gramatiku.

Začlenění průřezových témat

Ve výuce anglického jazyka jsou začleněna průřezová témata Osobnostně sociální výchova a Multikulturní výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Průběžně motivujeme žáky ke komunikaci v cizím jazyce – poskytujeme příležitosti ke čtení cizojazyčné literatury, časopisů, zahraniční návštěvy.
- Při výuce kombinujeme frontální, skupinovou i individuální práci
- Klademe rovnoměrný důraz na porozumění a vlastní vyjádření, interakci, poskytujeme dostatek příležitostí k samostatnému projevu
- Aplikujeme cizí jazyk i do ostatních vyučovacích předmětů
- Vedeme žáky k sebehodnocení
- Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci zažít úspěch.
- Vedeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií.
- Během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- Umožňujeme žákům v příhodných situacích realizovat vlastní nápady, podněcuje jejich tvořivost.
- Vytváříme situace, v nichž má žák radost z učení a poznávání.

Kompetence k řešení problémů

- Průběžně motivujeme žáky ke komunikaci v cizím jazyce – poskytujeme příležitosti ke čtení cizojazyčné literatury, časopisů, zahraniční návštěvy.
- Při výuce kombinujeme frontální, skupinovou i individuální práci
- Klademe rovnoměrný důraz na porozumění a vlastní vyjádření, interakci, poskytujeme dostatek příležitostí k samostatnému projevu
- Aplikujeme cizí jazyk i do ostatních vyučovacích předmětů
- Poskytujeme žákům příležitost konfrontace s cizojazyčným elementem a podněcuje je k překonávání vnitřních bariér vůči tomu, co je v něm neznámé a odlišné.

Kompetence komunikativních

- Průběžně motivujeme žáky ke komunikaci v cizím jazyce – poskytujeme příležitosti ke čtení cizojazyčné literatury, časopisů, zahraniční návštěvy.
- Při výuce kombinujeme frontální, skupinovou i individuální práci
- Klademe rovnoměrný důraz na porozumění a vlastní vyjádření, interakci, poskytujeme dostatek příležitostí k samostatnému projevu
- Aplikujeme cizí jazyk i do ostatních vyučovacích předmětů.

Kompetence sociální a personální

- Průběžně motivujeme žáky ke komunikaci v cizím jazyce – poskytujeme příležitosti ke čtení cizojazyčné literatury, časopisů, zahraniční návštěvy.
- Při výuce kombinujeme frontální, skupinovou i individuální práci.

- Učíme se základům kooperace a týmové spolupráce.
- Podporujeme žáky, aby měli odvahu střídat role ve skupině.
- Vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí.
- Vedeme žáky k odmítavému postoji všeho, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.

Kompetence občanské

- Průběžně motivujeme žáky ke komunikaci v cizím jazyce – poskytujeme příležitosti ke čtení cizojazyčné literatury, časopisů, zahraniční návštěvy.
- Podněcujeme občanské vědomí pomocí poznávání cizích kultur a odlišností v uspořádání společnosti.
- Podněcujeme a podporujeme ve třídních kolektivech společné stanovení pravidel chování.
- Respektuje individuální rozdíly (národnostní, kulturní, zdravotní).

Kompetence pracovní

- Udržujeme v čistotě a pořádku svěřený učební prostor.
- Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení.
- Pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti, uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci.

Vzdělávací obsah

1. ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<ul style="list-style-type: none"> – rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně – rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu – zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal 	<ul style="list-style-type: none"> Verše, písně, říkadla Pohybové hry v kroužku, prstové hry Jednoduché pokyny Rytmické, praktické a hravé osvojování slovní zásoby (čísla 1 – 10, části těla, barvy, oblékání, zvířata ...) Jednoduché rozhovory a dialogy (rodina, přátelé,...) Poslouchání příběhů (pohádky a jiné) Krátké dramatické scénky 	<ul style="list-style-type: none"> OSV MUV Umělecká výchova Pohybová výchova
2. ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy

<p>- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně</p> <p>– rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>– zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</p>	<p>Aktivity a témata z první třídy jsou dále rozvíjeny formou básní, písní, říkadel, pohybových her v kroužku a prstových her</p> <p>Jednoduché pokyny</p> <p>Témata - počasí, věci kolem nás, dny v týdnu, roční období, počítání 1-20, slovíčka z říše přírody, činnosti během dne, oblečení, příběhy o zvířátkách</p> <p>Hry, které používají opakování struktur a slovíček</p> <p>Naslouchání jednoduchým příběhům</p> <p>Krátké dramatické scénky</p> <p>Základní otázky a odpovědi o sobě</p>	<p>OSV</p> <p>MUV</p> <p>Umělecká výchova</p> <p>Pohybová výchova</p>
---	---	---

3. ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<p>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně</p> <p>– rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>– zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</p> <p>– rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>– přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení</p> <p>– píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy</p>	<p>Aktivity a témata z předchozích tříd jsou dále rozvíjeny formou básní, písní, říkadel a pohybových her v kroužku</p> <p>Témata: věci kolem nás, ovoce a zelenina, dny v týdnu, roční období, měsíce, počítání 1-100, slovíčka z říše přírody, činnosti během dne, oblečení, příběhy o zvířátkách</p> <p>Hry, které používají opakování struktur a slovíček</p> <p>Naslouchání jednoduchým příběhům</p> <p>Dramatické scénky</p> <p>Psaní krátkých textů, které byly osvojeny ústně</p> <p>Základní otázky a odpovědi o sobě (Who are you? Where do you live? How old are you?...), osobní zájmena, základní předložky, slovesa</p>	<p>OSV</p> <p>MUV</p> <p>Umělecká výchova</p> <p>Pohybová výchova</p> <p>Člověk a jeho svět</p>

4. ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností – rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu <p>MLUVENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> – sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá – zapojí se do jednoduchých rozhovorů <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – začíná číst nahlas vlastnoručně napsaný text v sešitě – postupně se dostává k jednoduchému tištěnému textu <p>PSANÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> – přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení – píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy 	<p>Nové básně nebo texty, které se vztahují k hlavnímu vyučování</p> <p>Hry, malé dramatické scénky, hádanky, písňe</p> <p>Psaní a čtení říkadel, básní a písní, které se žáci naučili v prvních třech ročnících</p> <p>Procvičování abecedy, krátké diktáty, rozdíl mezi psanou a čtenou podobou slova</p> <p>Zavedení gramatiky – přítomný čas, osobní, přivlastňovací a tázací zájmena (ostatní časy v textech), množné číslo, přídavná jména, předložky, určitý/neurčitý člen, sloveso to be, to have.</p> <p>Témata – vlastnosti lidí a věcí, příroda, části domu, předměty v domácnosti, rozvíjení témat z předchozích ročníků.</p>	<p>OSV</p> <p>MUV</p> <p>Umělecká výchova</p> <p>Pohybová výchova</p> <p>Člověk a jeho svět</p>

5. ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností – rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu <p>MLUVENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> – sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá – zapojí se do jednoduchých rozhovorů <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům <p>PSANÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> – napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života – vyplní osobní údaje do formuláře 	<p>Recitace, písně, básně, divadlo, vyprávění, čtení textů, krátké dialogy</p> <p>Procvičování abecedy, krátké diktáty, rozdíl mezi psanou a čtenou podobou slova</p> <p>Psaní krátkých textů o sobě, rodině,...</p> <p>Zvyklosti v zemích dané jazykové oblasti</p> <p>Přítomný čas prostý a průběhový, stavba vět (slovosled), množné číslo podstatných jmen, přídavná jména, slovesa to be, have, can, předložky místní, časové</p> <p>Témata – hodiny, čas, narozeniny, nákupy, geografické, časové a osobní údaje, rozvíjení témat z předchozích ročníků</p>	<p>OSV</p> <p>MUV</p> <p>Umělecká výchova</p> <p>Pohybová výchova</p> <p>Člověk a jeho svět</p>

5.2. Matematika

Charakteristika

Předmět Matematika je vyučován ve všech ročnících v epochách od 1. do 5. ročníku. Od 3. ročníku je vyučován i ve 45 minutových cvičných hodinách.

Matematika má důležité postavení ve vzdělávacím procesu. Poskytuje vědomosti potřebné v praktickém životě každého člověka. Obsah je rozdělen na tři základní tematické okruhy:

- Číslo a početní operace
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Geometrie v rovině a v prostoru.

Součástí edukace je také tematický okruh „Nestandardní aplikační úlohy a problémy“.

Číslo a početní operace: V tomto tematickém okruhu je pro žáky důležité pochopit kvalitu čísla. Se slovem označujícím každou číslici by si měli spojit konkrétní pojem. Číslice je obrazem číselné kvality, který souvisí s podstatou čísla, ne s vnější formou číslice. Utváření aritmetických pojmů je spojeno s rytmem a pohybem. Důležité je neustálé procvičování a opakování probrané látky.

Závislosti, vztahy a práce s daty: Žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, uvědomují si změny a závislosti známých jevů. Změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů a v jednoduchých případech je také konstruují.

Geometrie v rovině a v prostoru: Jednou z vůdčích myšlenek tohoto předmětu je rozvoj a podpora názorné prostorové představivosti. S geometrickými útvary se žáci seznamují při kreslení forem. Vychází se od pravidelných forem, které jsou pojednány jako základní útvary. Dochází k postupnému osvojování pojmů: šikmý, svislý, vodorovný, oblouk, nahoře, dole, uprostřed, oblé, hranaté; symetrie osová, středová, souměrnost, shodnost, podobnost, průniky, uzly, křivka, přímka, úsečka, bod, rovinné útvary, úhel, trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh.

V počáteční geometrii, kreslené ještě od ruky, procvičujeme při odhadování proporcí a poměrů jistotu pohybu ruky. Zacházení s rýsovacími pomůckami má žáky vést k přesné konstrukci. Radost při rýsování má žákům pomáhat rozvíjet trpělivost, pečlivost a přesnost, stejně jako samostatnou a tvořivou činnost.

Začlenění průřezových témat

V předmětu Matematika je začleněno průřezové téma OSV.

Výchovné a vzdělávací postupy, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k sebehodnocení.
- Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci zažít úspěch.
- Vedeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií.
- Vybízíme žáky k realizaci vlastních nápadů při řešení netradičních úloh.
- Zejména při matematice v terénu usilujeme o propojení získaných informací s běžným životem.

Kompetence k řešení problémů

- Zařazujeme problémové úlohy, při kterých můžou žáci uplatnit vlastní způsob řešení.
- Rozvíjíme logické myšlení v různých matematických prostředích.
- Vedeme žáky k tomu, aby sami nalézali a odhalovali zákonitosti a pravidla v matematice.
- Při výuce motivuje žáky problémovými úlohami z praktického života.
- Vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti - na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

Kompetence komunikativní

- Vytváříme příležitosti k diskuzím žáků nad různými způsoby řešení.

- Vedeme žáky k aktivnímu naslouchání a vytváření popisné zpětné vazby.
- Zařazujeme práci ve skupinách.

Kompetence sociální a personální

- Umožňujeme žákům pracovat ve skupinách, rozvíjíme u žáků schopnost zastávat v týmu různé role.
- Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí.

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k respektování názorů druhých.
- Využíváme situace z reálného života, problémů ochrany přírody (např. spotřeba vody, finanční problémy...).

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky ke zvládnutí finanční gramotnosti.
- Seznamujeme žáky s využitím matematiky v různých profesích.
- Vedeme žáky k tomu, aby se sami učili pracovat na rozvoji vlastních dovedností

Vzdělávací obsah

1.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru - vytváří soubory s daným počtem prvků - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - porovnává čísla na základě množství nebo pořadí - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly do 20 - čte, zapisuje přirozená čísla do 100 	<ul style="list-style-type: none"> - počítání v oboru 1-20 a orientace v číselné řadě 1-100 - čtení a zápis čísel (římských, arabských) - rytmická cvičení a počátky pamětního zvládnutí některých násobkových řad - komutativnost sčítání ($3 + 4 = 4 + 3$) - zavedení všech čtyř základních početních operací (sčítání, odčítání, násobení, dělení) v oboru do 20 a písemná forma těchto operací - počáteční cvičení v pamětním počítání 	OSV

2.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daný počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšíření početních výkonů v oboru přirozených čísel do 100 (úlohy s více početními výkony najednou) - rytmická cvičení a pamětní osvojování násobkových řad do 10 - elementární slovní úlohy - rozšíření početních výkonů v oboru přirozených čísel do 100 - procvičování pamětného počítání - číselná osa: stovky, desítky a jednotky ve trojciferném čísle - porovnávání čísel, odhady výsledků - komutativní násobení ($5 \times 4 = 4 \times 5$) 	OSV

3.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšíření oboru přirozených čísel přes 1 000 - desítková soustava - sčítání a odčítání vícečíslicových čísel - odhady a kontrola výsledků - míry - váhy a početní cvičení s jejich aplikacemi - pokračování v osvojování násobkových řad (indiv. Až do 20), počítání z hlavy 	<p>OSV</p> <p>Člověk a svět</p>
<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - popisuje jednoduché závislosti z praktického života 	<ul style="list-style-type: none"> - časové pojmy (rok má 52 týdnů, 365 dnů přestupný rok) 	
<p>GEOMETRIE žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délky - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině 	<ul style="list-style-type: none"> - jednotky délky - osově souměrné útvary - uvnitř a vně: cvičení asymetrické symetrie 	

4.ročník		
Výstupy – žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - prohlubování písemného sčítání a odčítání víceciferných čísel v oboru do 1 000 000 - zavedení zlomků, poznání zlomku jako díl celku (z části k celku) - zlomek jako porovnávání (vztah k násobení) - užití zlomků v praxi - sčítání a odčítání jednoduchých zlomků - převedení nepravých zlomků ve smíšená čísla a obráceně - opakování všech čtyř početních výkonů a zavedení písemného násobení a dělení s vícemístnými čísly - počítání z hlavy - slovní úlohy 	<p>OSV Člověk a svět</p>
<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p> <ul style="list-style-type: none"> - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - tabulky, jízdní řády 	
<p>NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY</p> <ul style="list-style-type: none"> - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní úlohy - číselné a obrázkové řady 	

5.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<p>ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - porozumí významu znaku - pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose - provádí početní operace se zlomky 	<ul style="list-style-type: none"> - opakování čtyř početních výkonů s přirozenými čísly v oboru i více než 1 000 000 - spojení čtyř základních početních výkonů (smíšené příklady) - počítání se zlomky (krácení a rozšiřování, sčítání a odčítání zlomků s různým jmenovatelem, znázorňování a porovnávání zlomků) - zavedení desetinných čísel a osvojování vztahu mezi desetinným číslem a desetinným zlomkem - porovnávání desetinných čísel - násobení a dělení čísla 10, 100, 1000 - závorky - stálá péče o počítání z hlavy - měření a vážení (jednotky: délkové, obsahové, hmotnostní) - sčítání a odčítání, násobení a dělení zlomků - zápis čísla v desítkové soustavě, a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model) 	<p>OSV</p> <p>Člověk a svět</p>

<p>ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledává, sbírá a třídí data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy 	<ul style="list-style-type: none"> - závislosti a jejich vlastnosti - diagramy, grafy, tabulky, jízdni řády - pozorování v rámci fyzikálních pokusů (např. stoupání teploty) 	<p>ČLS</p>
<p>GEOMETRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - sestrojí rovnoběžky a kolmice - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru - vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást - dotváří středově orientované formy do harmonického celku - tvořivě proměňuje výrazový charakter formy 	<ul style="list-style-type: none"> - základní geometrické útvary a pojmy - konstrukce: bod, přímka, rovnoběžka, kolmice - různoběžky, úsečka, střed, osa - rovinné útvary: kružnice, kruh, čtverec, rovnoběžník, obdélník, trojúhelník, mnohoúhelníky - jednotky: délkové míry - obsahové míry - výpočty: obvod, obsah pomocí čtvercové sítě - spirály, spirálové pásy, spirálová pečeť - jednoduché uzlové variace - formy stahovat a uvolňovat - formy z řecké a etruské kultury - středověké vitráže 	
<p>NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY</p> <ul style="list-style-type: none"> - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní úlohy - číselné a obrázkové řady - magické čtverce - prostorová představivost 	

5.3. Člověk a svět

Charakteristika

Témata vzdělávací oblasti Člověk a svět v 1. a 2. ročníku jsou vyučována v rámci epoch českého jazyka, matematiky a výuky probíhající v přírodě. Ve 3. – 5. ročníku je tato oblast vyučována jako předmět formou epoch.

Tento předmět je komplexní a je koncipován pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. V 1. a 2. ročníku je tvořivě integrován do epoch českého jazyka a matematiky, do výchov uměleckých a pracovních činností, do rytmické části výuky epochy a do vypravování pohádek, bajek a legend.

Na společné cestě vycházíme z úrovně dětské orientace v nejbližším prostoru domova, školy (poznávání okolí domova a školy). Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi (tolerance, pomoc a solidarita, vzájemná úcta, snášenlivost).

Dále se zaměřujeme na přirozenou orientaci žáků v čase, kterou si přinášejí z předškolního období. Pozorujeme změny v čase, ve vnímání dne a noci, v ročních obdobích, v měsících, týdnech a hodinách. Vedeme žáky k poznávání proměn přírody v čase.

Při osvojování poznatků a dovedností se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy a reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních situací nebo situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Od 3. ročníku by měl být utvářen stále intenzivnější kontakt žáků se světem a mělo by být o něj pečováno. Vedle příběhů, které jsou prosyceny životem a které se vztahují k nejpůvodnějším povoláním a řemeslům, hrají důležitou roli praktické činnosti, např. obdělávání pole, zpracování obilí, stavba domu atd.

Od 4. ročníku dále se pohled rozšiřuje z chápání konkrétního nejbližšího okolí na prostorovost (orientace v prostoru a čase, město a region, nauka o člověku a zvířatech, nauka o rostlinách, moje vlast) a také na časovost (starověké kultury, antické Řecko, Řím).

Žáci se učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. V 5. ročníku se učivo o regionu rozšiřuje o znalost České republiky a střední Evropy.

Jakýmsi předstupněm pro poznávání přírody jsou příběhy a vyprávění o zvířatech a rostlinách v nejnižších ročnících. Všechno, s čím se dítě setkává, probírá se vždy ve vztahu k člověku. Člověk je vždy výchozím bodem, do kterého se vše vrací zpět. Dítě si v průběhu výuky vytváří citový vztah k přírodě, který v pozdější době vede k pochopení morální zodpovědnosti člověka za životní prostředí. Žáci v průběhu výuky získají nezbytné poznatky o stavbě živočišného, rostlinného a lidského těla. Naučí se poznávat nejnámější zástupce rostlin i živočichů. Poznají důležitost zdravého životního stylu a nutnost zodpovědného přístupu k životnímu prostředí. Své vědomosti, dovednosti a postoje budou schopni využít v praktickém životě.

Žák projde v souvislostech celými dějinami lidstva od pravěku až do současnosti. Seznamuje se s krajinou a dějinami oblastí, ve které žije. Probudí se v něm první představy o historickém vývoji. Teprve potom přichází výuka o starověkých civilizacích a antickém Řecku, a pohled žáka se časově i prostorově rozšiřuje. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji. V centru pozornosti stojí život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce, či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí.

Témata:

3. ročník

Řemesla

Prostřednictvím různých praktických činností se žáci seznamují s minulostí a současností některých profesí. Uvědomují si rozdíly mezi řemesly dříve a nyní, např. mlynář, kovář, švec... Výběr řemesel může být zaměřen dle charakteru regionu. Skrze prožitky si uvědomují hodnotu lidské práce a učí se kladnému vztahu k ní.

Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti žáků v reálném prostředí.

Stavitelství

Pokud žák v jedné epoše pozná teoreticky a prakticky všechno to, co patří ke stavbě domu, pak pochopí komplexní pracovní procesy, které se odvíjejí po delší dobu. Realizuje se skutečná stavba zdi, domečku, pece apod. Žáci se zabývají vším, co se týká stavění: cihly, malta, suroviny na přípravu, postup zpracování surovin ve výrobě. Žáci prožijí smysl a hodnotu lidské práce. Je posilována vůle žáků pozitivně proměňovat své prostředí.

Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti žáků v reálném prostředí.

Od zrna k chlebu

Tato epocha umožňuje dětem poznat, prožít a realizovat proces pěstování rostlin – obilí. Epochu začíná přípravou půdy (orba, hnojení, setí). Žáci pozorují a srovnávají různé druhy obilí. Naučí se pozorovat, jak obilí klíčí, roste, zraje. Žáci obilí také sklízí a pokud možno i mlátí. Nakonec se učí péct z mouky, kterou samy připravily mletím.

Žáci zažijí vděčnost a úctu k rostlinnému světu, poznají konkrétní výsledky svědomité péče o rostliny.

Výuka probíhá v epochách, důraz je kladen na praktické činnosti žáků v reálném prostředí.

4.ročník

Nauka o člověku a zvířatech

Do jaké míry je člověk vzájemně spřízněn se zvířetem a v čem se odlišuje? Žáci v rozhovoru s učitelem dozvídají o životě zástupců hlavních živočišných řádů a přicházejí na to, jak každé zvíře dokáže něco naprosto jedinečného, co člověk bez technického vybavení dokázat nemůže.

Žáci se učí schopnosti zvířat současně obdivovat a správně oceňovat; tím, že je porovnávají s výkony a možnostmi člověka, prohlubuje se a diferencuje jejich sebepoznání.

Součástí epochy je projekt kniha o zvířeti, ve které děti popíší život vybraného zvířete. Výsledek prezentují před rodiči během společné slavnosti.

4. - 5. ročník

Můj domov – Moje obec - Moje vlast jako součást Střední Evropy - Podnebné pásy

Nejbližší okolí – město, vesnice – by měl žák 4.ročníku zažít v jeho zeměpisně-prostorovém a historicky-časovém vývoji až do aktuální současnosti. Odstup, jenž v tomto věku charakterizuje poměr dítěte ke světu, se tím může proměnit v pocit sociální a prostorové sounáležitosti.

Vyučování by mělo mít takový charakter, aby žákovi zprostředkovalo zájem o svět a odvalu k životu. K tomu patří pozvolna se stupňující pochopení pro Zemi jako prostor s určitými životními rytmy, do nichž je člověk zahrnut, které ale zároveň mění tím, že na ní hospodaří.

V 5.ročníku by si žáci měli uvědomit postavení naší země ve střední Evropě se všemi aspekty geografickými, přírodními a kulturně-historickými. S Českou republikou se seznamují ve smyslu jejich přírodních, kulturních a hospodářských charakteristik, poznávají odlišnosti jiných zemí a kultur Evropy.

Na polaritách přibližujeme žákům život v různých podnebných pásech.

5. ročník

Nauka o rostlinách

Hlavní váhu klademe na výuku botaniky. Je třeba nejprve mluvit o podmínkách růstu rostlin (půdní podmínky, vlhkost, teplo a světlo), abychom poznali přirozené životní stanoviště rostlin.

Pozorování směřuje do různých stupňů rostlinného života s jednotlivými vývojovými fázemi: od hub až ke kvetoucím rostlinám. Tím, že žáci studují rostliny, jsou uváděni do světa objektivních, na člověku nezávislých zákonitostí.

Starověké kultury

Poté, co se žák „ubytuje“ v krajině a dějinách svého blízkého okolí, začíná výuka dějin. Pohled žáka se nyní obrací od jeho okolí do dálky, časově i prostorově. Na začátku ještě stojí mytologické obrazy raných poměrů lidstva, pak během čtyř let vede cesta od dávných orientálních kultur přes dobu klasického starověku a středověku stále více do skutečnosti naší současné civilizace a politicko-sociálních poměrů.

Pohled žáka zpočátku vědomě zaměřujeme na mimoevropské kultury. V centru pozornosti stojí staré orientální kultury Indie, Persie, Mezopotámie a Egypta. Následují řecké dějiny od dob Homéra až k setkání řecké kultury s kulturou orientální v době Alexandrových tažení.

Je možné dle rozdělení ročníků přistoupit i k vypravování legend a dějin Starověkého Říma.

Pozorování a popis fyzikálních jevů

Výuka by měla být názorná, učitel by měl postupovat od jevu k vysvětlení. Snaha o co největší názornost se projevuje v množství a v pestrosti fyzikálních pokusů a jevů, které učitel dětem předvádí. Děti by si měly pokusy i samy vyzkoušet, pokusy a pozorování mohou žáci provádět i doma. Tímto způsobem si děti tříbí schopnost přesně pozorovat a v neposlední řadě také schopnost své pozorování výstižně popsat. Tato epocha učí žáky správně se dívat, dobře popisovat a vyvozovat závěry. Žáci se takto fenomenologicky seznámí se světem akustiky, optiky, termiky, elektrostatiky a magnetismu.

Začlenění průřezových témat

Ve výuce předmětu Člověk a svět jsou začleněna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí jsou realizovány všemi výše zmíněnými organizačními formami, především projektovou prací.

Kompetence k učení

- vytváříme předpoklady, aby proces učení byl neustálým objevováním nových a postupně stále hlubších pohledů na okolní skutečnost
- nasycujeme potřebu žáků po obraznosti, hravosti a tvořivosti, umožňuje zapojení co největšího počtu smyslů v procesu učení, což vede k hlubšímu a trvalejšímu vstřebávání vědomostí, ale i k vytváření osobitého vztahu k okolnímu světu
- poskytujeme dostatek časového prostoru k samostatnému pozorování a experimentování a k formulování závěrů

- integraci předmětu Člověk a svět v 1. a 2. ročníku do předmětů český jazyk a matematika napomáhá k upevnění kompetencí k učení, protože získané poznatky jsou propojovány do širších souvislostí a tím vzniká ucelenější pohled na jevy okolního světa
- zařazujeme rytmicky se opakující činnosti a postupy, v rámci epoch, týdnů a dnů vytváříme harmonický řád, o který se mohou žáci v procesu objevování nového pevně opřít a zároveň si tak postupně vytvářet návyky, jež proces učení činí plynulejší a efektivnější
- vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů, jejich třídění a hledání vzájemných souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky ke kritickému zhodnocení různých informačních zdrojů k danému tématu
- uplatňujeme formy a metody práce, které vybízejí k vyhledávání a následnému použití praktických postupů, jež při pozorování jevů okolního světa povedou k vyvození konkrétních závěrů s dopadem na minulost, přítomnost a budoucnost
- obsahovou náplní poskytujeme žákům dostatek námětů k samostatnému pozorování a uvažování o světě kolem nás a řešení jeho problémů v různých variantách
- prohlubujeme schopnost žáků samostatně překonávat problémy při praktických činnostech, zejména ve specifických předmětech 3. ročníku

Kompetence komunikativní

- zařazujeme krátké spontánní dramatizace konkrétních situací, jak je přináší každodenní soužití ve třídě, a ověřování praktických dovedností a znalostí v modelových situacích
- pracujeme s žáky na dramatizaci pohádek, bajek, bájí a příběhů a uplatnění prostředků neverbální komunikace
- umožňujeme žákům formulovat své názory, postoje a myšlenky k nejrůznějším tématům a konfrontovat je s názory spolužáků a učitelů
- rozvíjíme schopnosti komunikovat s okolím při praktických činnostech
- poskytujeme žákům dostatek příležitostí k samostatné práci s různými typy textu a obrazových materiálů
- poskytujeme žákům prostor pro samostatné prezentace projektových prací nebo výsledků pozorování

Kompetence sociální a personální

- uplatňujeme formy skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině
- poskytujeme prostor pro reflexi a sebereflexi projevů chování a jednání ve vztahu k okolí v různých situacích
- zaměřujeme se na situace, při kterých žáci tříbí schopnost řídit a ovládat své chování
- navozujeme a využíváme situace k uvědomění si důležitosti efektivní spolupráce a pozitivní sebedůvěry pro vytvoření příjemné atmosféry a pro kvalitu společné práce
- využíváme všech příležitostí k navozování vztahů ve třídě na základě ohleduplnosti a vzájemné úcty
- podporujeme v žácích dosažení pocitu sebejistoty a sebeúcty a vytváření pozitivních představ o sobě a o světě

Kompetence občanské

- postupně žáky seznamujeme s principy soužití na základě rovných práv a povinností

- využíváme srovnání při posuzování společenských norem v minulosti a dnes, u nás i v Evropě
- rozvíjíme dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích, rozhodnout se a poskytnout účinnou pomoc
- postupně budujeme schopnost vcítění do situací jiných lidí a být vnímavý ke svému okolí
- vytváříme v žácích povědomí o kulturním dědictví, práci a tradicích předchozích generací, včetně praktického vyzkoušení a zažití

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k propojení znalostí získaných v různých oblastech a předmětech a jejich užití při praktických činnostech
- vedeme žáky k používání nástrojů a vybavení v rámci stanovených pravidel a přizpůsobení se okolním podmínkám a zásadám bezpečnosti
- budujeme schopnost spolupráce mezi spolužáky
- propojujeme pracovní rytmus s rytmem přírody
- podněcujeme žáky k ověřování různých postupů, objevování nových a jejich vzájemné srovnání a konečné vyhodnocení
- učíme žáky vynakládat dlouhodobé úsilí v situacích, kdy nedochází k okamžitému naplnění cíle
- ponecháváme žákům individuální svobodu ve způsobu dosažení cíle

Vzdělávací obsah

1.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům - uplatňuje elementární poznatky o rodině, o lidské společnosti, o soužití a zvycích - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle. Vhodným chováním projevuje vztah ke zdraví - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - orientuje se v nejbližším prostoru domova, školy 	<ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa - jsem školák, soužití ve škole, okolí domova a školy - bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce - domov, rodina, postavení jedince v rodině, vyprávění pohádek - přírodní říše, orientace v čase, časový řád, režim dne - roční období, naučné příběhy o životě - orientace ve známém prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> Český jazyk Umělecká výchova OSV EV

2.ročník		
Výstupy – žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům - odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc i pro jiné - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času - uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu - jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - pozoruje a charakterizuje změny v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - soužití a chování lidí, mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, pravidla slušného chování, bajky, legendy o zázračných místech a svatých - ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům - úcta ke stáří, potřeba pomáhat - osobní bezpečí a zdraví - orientace v čase - osobní bezpečí, krizové situace - vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu - změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk apod. v průběhu roku 	<ul style="list-style-type: none"> Český jazyk Umělecká výchova OSV EV

3.ročník		
Výstupy – žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje elementární poznatky o činnostech člověka a práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat - pochopí komplexní pracovní proces stavby domu 	<ul style="list-style-type: none"> téma: stavitelství - člověk a „používání prvků“ při stavbě domu, činnost člověka dříve a dnes - proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky - ohleduplné chování v přírodě, ochrana přírody 	<ul style="list-style-type: none"> Český jazyk Umělecká výchova OSV EV

<ul style="list-style-type: none"> - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - uplatňuje elementární poznatky o činnostech člověka a práci lidí. Na příkladech porovnává minulost a současnost - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků 	<p>téma: řemesla - prapůvodní lidská povolání, činnost člověka dříve a dnes</p> <ul style="list-style-type: none"> - současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky 	
<ul style="list-style-type: none"> - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků - roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu ve známé lokalitě - změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou - roztrídí základní druhy obilovin 	<p>téma: pěstitelství</p> <ul style="list-style-type: none"> - člověk a země: rolník a jeho činnosti, rovnováha v přírodě, půda, obilniny - měření pole, vážení surovin - proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky - péče o zdraví, ošetření drobných úrazů a poranění, první pomoc, předcházení úrazům, duševní hygiena - základní plodiny 	

4.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině - určí světové strany v přírodě, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - rozlišuje mezi náčrtly, plány a základními typy map - pracuje s časovými údaji a využívá jich k pochopení vztahů mezi ději a jevy - vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru, souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období - má představu o postavení planet vzhledem k Slunci 	<p>téma: Můj domov</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase, kalendář, generace, letopočet - orientace v okolní krajině, pozorování běhu Slunce - orientace v prostoru, vycházky do okolí - vysvětlivky, plán města, cesta do školy, bydliště - vesmír a Země - Země jako vesmírné těleso, planety Sluneční soustavy 	<p>umělecká výchova</p> <p>Český jazyk</p> <p>EV</p> <p>OSV</p> <p>MEV</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy a cestu na určené místo, rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - začlení svou obec (město) do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, v obci (městě) - rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické výhody a rozmanitost - vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického - pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, kulturních památek - zakreslí polohu školy, města, vesnice z ptací perspektivy - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc 	<p>téma: Moje město</p> <ul style="list-style-type: none"> - okolní krajina, vliv člověka na životní prostředí - obec, místní krajina, kresba jednoduché mapy - místní oblast – region - region (kraj), regionální památky - současnost a minulost, báje a pověsti - globální problémy přírodního prostředí - návštěva knihovny, muzea, regionální památky 	

pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek		
<ul style="list-style-type: none"> - porovnává na základě pozorování základní projevy života konkrétních organismů, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednotlivé klíče a atlasy - využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života - rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc 	<p>téma: Nauka o zvířatech</p> <ul style="list-style-type: none"> - živočichové, znaky života, projevy chování, stavba těla vybraných živočichů, životní potřeby, průběh a způsob života, funkce - lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, základní stavba a funkce 	

4. - 5.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - určí světové strany podle mapy, orientuje se podle nich a zná polohu svého bydliště vzhledem ke státu - vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapách naší republiky - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly naše státu a jejich význam - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista 	<p>téma: Moje vlast</p> <ul style="list-style-type: none"> - současnost a minulost v našem životě, cesta po proudu hlavních řek, vývoj krajiny, osídlení - Česká republika - naše vlast, hlavní město, státní symboly - mapy obecně zeměpisné a tematické, významná města a oblasti, podnebí, počasí, typy krajin - světové strany, orientace na mapách - bezpečné chování v rizikovém prostředí - dopravní dny 	<p>umělecká výchova</p> <p>Český jazyk</p> <p>Matematika</p> <p>VDO</p> <p>EV</p> <p>OSV</p> <p>MEV</p> <p>MUV</p> <p>VMEGS</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách na mapě - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích - rozumí proměně podnebných pásů od rovníku směrem k pólům 	<p>téma: Podnebné pásy</p> <ul style="list-style-type: none"> - mapy obecně zeměpisné a tematické - podnebí a jeho vliv na krajinu a člověka 	

<p>- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vazby mezi organismy a nachází mezi nimi shody a rozdíly, všímá si přizpůsobení organismů různým prostředím</p> <p>- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>	<p>téma: Nauka o rostlinách</p> <ul style="list-style-type: none"> - životní podmínky, rovnováha v přírodě - vlastnosti látek - houby - rostliny (stavba těla) - poznávání zástupců běžných druhů (lišejníky, mechorosty, kaprad'orosty, přesličky, rostlinná patra) 	
<p>- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p> <p>- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p> <p>- uplatňuje ohleduplné chování k druhým</p> <p>- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</p>	<ul style="list-style-type: none"> - režim dne, duševní hygiena - rizika v přírodě a ve společnosti - rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém 	
<p>- rozlišuje základní formy vlastnictví, používá peníze v běžných situacích. Odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p> <p>- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci</p> <p>- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu a řešení</p> <p>- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odhad součtu - dluh - debetní a kreditní karta - pravidla soužití – modelové situace - pravidla diskuse, obhajoba názorů - základní lidská práva - demokratické principy - přestupek, trestný čin 	

<ul style="list-style-type: none"> - skrze vývoj Starověkého Říma rozlišuje království, republiku a císařství - vnímá přínos římských objevů a kultury pro dnešní svět 	<ul style="list-style-type: none"> - založení Říma - římská republika (panské války, sociální reformy) - vybrané významné postavy římské republiky - římské císařství - římská kultura a římské právo - vznik a šíření křesťanství - rozpad římské říše 	
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku 	<p>téma: akustika</p> <ul style="list-style-type: none"> -seznámení se známými hudebními nástroji -zdroje zvuku-různé materiály -šíření zvuku v různých materiálech 	HV
<ul style="list-style-type: none"> - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla - vhodně volí doplňkové barvy 	<p>téma: optika</p> <ul style="list-style-type: none"> -protiklad světla a tmy -přirozené zdroje světla (Slunce, Měsíc, hvězdy, oheň) -doplňkové barvy -odraz světla -camera obscura -šíření světla a překážky pro jeho šíření 	VV
<ul style="list-style-type: none"> - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet 	<p>téma: magnetismus</p> <ul style="list-style-type: none"> -zmagnetizování materiálů -kompasy -magnetické pole Země 	

<ul style="list-style-type: none"> - zná teplo jako hybatele skupenství 	<p>téma: termika -původ tepla na zemi</p> <ul style="list-style-type: none"> -protiklad tepla a chladu -tepelné jevy - teplota, měření teplot -tepelná roztažnost -změny skupenství -tření jako zdroj tepla -tání a tuhnutí -vliv teploty na délku tělesa 	
<ul style="list-style-type: none"> - vnímá odlišné vlastnosti předmětů a jejich vzájemné vztahy 	<p>téma: elektrostatika</p> <ul style="list-style-type: none"> -elektrostatická přitažlivost a odpuzování jako jevy vznikající třením 	

5.4. Hudební výchova

Charakteristika

Hudební výchova je vyučována v 45 minutových hodinách s časovou dotací 1-1,5 hodin týdně. Ve všech ročnících zároveň prolíná téměř všechny vyučovací předměty a vztahuje se věcně i tematicky k učivu.

V Hudební výchově na 1. stupni jsou naplňovány očekávané výstupy zejména vzdělávací oblasti Umění a kultura a částečně také výstupy vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, vzdělávacích oborů Český jazyk a literatura, Anglický jazyk.

Vzdělávací předmět Hudební výchova umožňuje žákům uchopovat umělecké a kulturní stránky života formou odpovídající jejich věku. Napomáhá jejich osobnostnímu i sociálnímu vývoji prostřednictvím praktické realizace vlastních prožitků pomocí specifického jazyka hudby a jeho výrazových prostředků. Společná hudební práce dané třídy by měla být zároveň součástí pokud možno většiny vyučovacích předmětů.

Tento vzdělávací předmět je zpracován pro jednotlivé ročníky a v jejich rámci (v souladu se strukturou vzdělávacího oboru Hudební výchova v RVP ZV) členěn na následující kapitoly:

- Vokální činnosti
- Instrumentální činnosti
- Pohybové činnosti
- Poslechové činnosti
- Hudební teorie

V průběhu vzdělávacího procesu je kladen důraz na tři základní oblasti, v jejichž rámci je tento vzdělávací předmět uskutečňován. Oblast vědomostní a poznatková zahrnuje hudební teorii, dějiny hudby a hudební formy. Oblast pocitová obsahuje uchopování nálad jednotlivých tónin, harmonií a jejich realizaci prostřednictvím různých druhů nástrojů. Třetí oblast – pohybová umožňuje žákům proniknout do sféry hudby pomocí vlastního tělesného pohybu a prožít podstatu rytmu a taktu. Se všemi jmenovanými oblastmi se žáci setkávají jak v práci na společném i individuálním hlasovém projevu, tak v individuální i společné hře na nástroje, v rozhovorech o hudbě a jejích výrazových prostředcích a při poznávacích činnostech.

Základem pro učební osnovy vzdělávacího předmětu Hudební výchova a pro přístup k žákům při procesu vyučování a volbu vyučovacích metod a strategií jsou vývojové fáze osobnosti, jimiž žáci v průběhu základního vzdělávání procházejí. Z nich vyplývají pro tento vzdělávací předmět následující metodické pokyny:

V prvních třech ročnících je žák prostřednictvím nápodoby veden k uchopování hudby jako celku melodického, rytmického i harmonického. Pomocí přirozeného pohybu těla se společně se spolužáky učí písničkám, aniž by je zpracovával abstraktně či pomocí hudebních znaků. Základním prostředkem procesu učení má být činnost individuální a ve společenství třídy.

V následujících ročnících odpovídá způsob vedení vyučovacího procesu nově nabytým schopnostem uchopení „hudební gramatiky“ – taktu, rytmu, intervalů, tónin, nálad skrytých v harmonii, zápisu hudby. V procesu učení působí prožitek z praktické realizace hudby v souladu s intelektuálním pojmáním hudebních výrazových prostředků.

Začlenění průřezových témat

V rámci tohoto předmětu jsou realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí jsou realizovány především skupinovým vyučováním a frontální výukou.

Kompetence k učení

- vedeme žáky k efektivnímu učení se zpěvu, hře na nástroj a získání rytmických schopností
- zprostředkováváme přístup ke zdrojům informací, které se týkají dějin hudby a hudební teorie
- seznamujeme žáky s obecně užívanými termíny, znaky a symboly v oblasti hudebních výrazových prostředků.

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme situace podnětující zamyšlení nad jednotlivými oblastmi hudební problematiky
- vedeme žáky k porovnávání hudebních stylů a žánrů v dějinných souvislostech a nabízíme tak možnost školení úsudku
- vedeme žáky k praktickému využití nabytých vědomostí a poznatků prostřednictvím hudební improvizace
- umožňujeme realizovat vlastní nápady, podnětujeme tvořivost žáků

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k naslouchání a k porozumění zvukům, melodiím atd.
- vytváříme situace pro poznávání a cvičení mimoslovní komunikace
- umožňujeme žákům vytvářet si a formulovat vlastní názor na problematiku jednotlivých oblastí hudby

Kompetence sociální a personální

- používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence posilujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídání rolí ve skupině

- vede žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí
- individuálním přístupem k žákům maximalizuje jejich šanci zažít úspěch
- navozujeme příležitosti k uvědomění si odlišností a specifičností každého ze žáků a vede žáky k postupnému pochopení toho, v čem mohou být odlišné schopnosti ku prospěchu vzájemné komunikaci, vzájemnému učení se a společné práci

Kompetence občanské

- respektujeme individuální rozdíly (národnostní, kulturní, zdravotní)
- nabízíme příležitost k pochopení práv a povinností souvisejících s uměleckou tvorbou a kulturní sférou lidské společnosti
- prostřednictvím aktivního prožití hudebních tradic vlastního národa, ale i národů Evropy či světa, vedeme žáky k utváření smyslu pro kulturu a tvořivost, dále k možnosti naučit se oceňovat tradice a kulturní dědictví a respektovat kulturu jiných národů

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- vytváříme dostatek situací, v nichž je žák veden k využívání znalostí a zkušeností (např. ve spojitosti se zpěvem či hrou na nástroj) pro vlastní rozvoj v budoucnosti
- vedeme žáky k získávání pracovních návyků, které mu později umožní plnit povinnosti a závazky

Vzdělávací obsah

1. období		
Výstupy – žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<p>- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase</p> <p>- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</p> <p>- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře</p> <p>- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</p> <p>- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</p> <p>- odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální</p>	<p>1. a 2. třída</p> <p>Vokální a pohybové činnosti</p> <p>-jednohlasé písně pentatonické (v kvintové náladě) s volným rytmem, jednoduché lidové a umělé písně</p> <p>-péče o hlas (rozšiřování hlasového rozsahu, dechová a intonační cvičení vycházející z obrazů, příběhů a nálad)</p> <p>-provázení písní přirozeným pohybem, tance k ročním obdobím, lidové tance, kolové hry</p> <p>-procvičování rytmů bez vázanosti na takt</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>-hra na pentatonickou flétnu (upevňování návyků správného dýchání, tvoření tónu, artikulace, prstová cvičení)</p> <p>-hra již známých jednoduchých písní navazující na vokální činnosti</p> <p>-hra na jednoduché rytmické a melodické nástroje</p> <p>-realizace a improvizace instrumentálních doprovodů k příběhům a písním</p> <p>-improvizované hudební rozhovory s využitím jednoduchých nástrojů</p> <p>Poslechové činnosti</p> <p>-zvuk a ticho, rozpoznávání zvuků</p> <p>-rozlišení tónové výšky</p>	<p>Český jazyk</p> <p>Anglický a jazyk</p> <p>OSV</p>
	<p>3. třída</p> <p>Vokální činnosti</p> <p>-zpěv písní v jednohlase, upevňování tonálního cítění (modální tóniny, dur, moll)</p>	<p>Český jazyk</p> <p>ČaS</p> <p>Anglický a jazyk</p> <p>OSV</p>

	<p>-zavádění dvojhlasu – prodleva, lidový dvojhlas</p> <p>-jednoduché kánony</p> <p>-péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu)</p> <p>-témata písní se váží k ročníkovému tématu (řemesla, židovské písně) a tématům hlavního vyučování, lidové a umělé písně</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>-hra na sopránovou zobcovou flétnu, realizace písní v návaznosti na vokální činnosti</p> <p>-realizace prvního dvojhlasu také v návaznosti na vokální činnosti</p> <p>-hra na rytmické a melodické nástroje (instrumentální práce ve skupinách, realizace improvizovaných doprovodů k písním, přede hry, dohry)</p> <p>Poslechové činnosti</p> <p>-poslechové hry (převádění výšky, síly a délky tónu a metra do vědomí)</p> <p>-rozvíjení schopnosti naslouchat např. pomocí poslechu skladeb nacvičených v individuální nástrojové výuce</p> <p>Pohybové činnosti</p> <p>-tance lidové (zejm. řemeslnické), židovské</p> <p>-procvičování jednoduchých rytmů vázaných na metrum a takt</p> <p>-prožívání výšky, síly, délky tónu pomocí pohybu</p> <p>Hudební teorie</p> <p>-úvod do psaní not</p> <p>-stupnice C-dur</p>	MUV
--	---	-----

2. období		
Výstupy – žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<p>- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti</p> <p>- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not</p> <p>- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní</p> <p>- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby</p> <p>- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehery, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</p> <p>-žák hraje podle svých dispozic na flétnu jednoduché pentatonické písně a využívá k tomu dosud získané elementární schopnosti správného dýchání</p> <p>- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny, ztvárňuje hudbu pohybem</p> <p>- s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace</p>	<p>4. a 5. třída</p> <p>Vokální činnosti</p> <p>-zpěv písní v dur a moll</p> <p>-péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu)</p> <p>-rozvíjení vícehlasu (složitější kánony, dvojhlas, trojhlas)</p> <p>-zpěv písní s návazností na ročníkové téma (severské písně, hudba starověkých kultur, starověké Řecko), lidová a umělá píseň</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>-rozvíjení schopností ve hře na zobcovou flétnu (prstová cvičení, hra písní v tóninách C dur, D dur, G dur, F dur v souladu s vokální činností)</p> <p>-realizace předeher, meziher a doher (na flétnu či jiné melodické nástroje, na rytmické a rytmicko-melodické nástroje)</p> <p>-hra jednoduchých harmonických doprovodů (prodleva, ostinato)</p> <p>-počátek souborové hry – třídní orchestr s využitím individuálních nástrojů jednotlivých dětí, cvičení přesnosti nástupů, souhra, střídání skupin, závěr</p> <p>-realizace jednoduchých improvizací</p> <p>Poslechové činnosti</p> <p>-prožívání a poslech jednoduchých hudebních forem (např. pomocí realizace doprovodu k nim pomocí různých typů nástrojů nebo realizace jednotlivých částí různými pěveckými skupinami)</p> <p>-rozlišování kvality tónů, dynamiky, metra, tempa a jiných výrazových</p>	<p>Český jazyk</p> <p>Člověk a jeho svět</p> <p>Anglický a jazyk</p> <p>OSV</p> <p>MEV</p> <p>MUV</p>

	prostředků na základě realizace a poslechu živě realizovaných skladeb -uchopování intervalů prostřednictvím poslechu -dynamika Pohybové činnosti -procvičování složitějších rytmů vázaných na takt, takt 2/4, 3/4, 4/4, zvláštnosti rytmů řecké hudby -tance české lidové, řecké (v návaznosti na obsah vyučování) -pohybové improvizace, vyjádření nálady v návaznosti na ročníkové téma Hudební teorie -zpěv a hra na flétnu a další nástroje podle notového zápisu -nácvik hry z partitury -délky not, druhy taktů v notovém zápisu, další hudební značky, předznamenání -seznámení se se skupinami hudebních nástrojů (dechové, smyčcové, klávesové, bicí) - hudební formy (malá a velká písňová forma, rondo) -vyprávění krátkých příběhů ze života známých skladatelů	
--	--	--

5.5. Výtvarná výchova

Charakteristika

Ve výtvarné výchově jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávací oblasti Umění a kultura. Předmět je vyučován ve všech ročnících v 45 minutových hodinách s časovou dotací 1-1,5 hodin týdně. Výtvarná výchova prolíná všechny vyučovací předměty a vztahuje se věcně i tematicky k učivu.

Předmět provází žáka po celou dobu školní docházky jako důležitý prvek citového života. Dítě prožívá uměleckou činností samo sebe i okolní svět ve svém duševnu. V malbě je posilován především cit, v kresbě je podpořeno myšlení a v modelování vůle. V nižších ročnících můžeme vnímat uměleckou činnost i jako prostředníka pro propojení rozumových představ přijatých v hlavním vyučování a citového prožitku. Žák se tak s navozenými představami lépe a trvaleji spojuje. Ve vyšších ročnících, poté co se žák učil pozorně vnímat svět kolem sebe, je stále více podporován ve svébytnějším a kreativnějším projevu.

Základem metodiky malování je prvotní prožitek kvality barev. Až po uchopení základního vyjadřovacího jazyka – barvy, může být barva spojována s formou. Umělecké zacházení s barvou by nemělo být zastíněno malováním z vnější představy. Malování tedy začíná způsobem blízkým "abstraktní" malbě. Vychází z

"příběhů o barvách", které probouzejí barvy k životu ještě, než se zjeví na papíře. Poté, co se dítě dostatečně dlouho takto zabývalo barvami, mohou se začít objevovat tvary, které z barev vycházejí - krajiny, svět rostlin a zvířat, postavy lidí. I tehdy dominuje barevnost nad tvarem ilustrativním. Výhodiskem je vždy barva, nikoliv linie. Obdobně, jako vznikají ohraničení a obrysy v přírodě, tedy tak, že vedle sebe leží různobarevné plochy.

Při malování se používá technika akvarelu „mokrý do mokrého“. V nižších ročnících učitel objasňuje postup slovně a doplňuje jej ukázkou.

Kresba a další techniky nacházejí své místo ve výuce vždy tam, kde je možno touto výtvarnou technikou pozitivně ovlivnit psychický vývoj žáka. Kreslení k vyprávění (či kresebné malování) nebo k výuce pěstujeme po celou dobu školní docházky. Kresba se cvičí pomocí voskového pastelu, volně či podle učitelovy předlohy na tabuli. Ilustrace k textům v epochových sešitech, obrázky k přírodovědným a později k zeměpisným a dějepisným tématům vyžadují jednak neustálou péči a pozornost žáků, jednak další rozvoj tohoto způsobu kreslení.

Modelování začíná prací s včelím voskem, ve vyšších ročnících dále s keramickou hlinou.

Začlenění průřezových témat

V rámci tohoto předmětu jsou realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí jsou realizovány především frontální výukou, individuální prací a v rámci komunitního kruhu.

Kompetence k učení

- vedeme žáka k samostatnému pozorování a vnímání reality a aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření
- vedeme žáka k osvojení si výtvarných technik a jejich užití při tvůrčích činnostech
- podněcujeme žáky realizovat vlastní nápady, podporujeme jejich tvořivost
- vedeme žáky k obohacování představy získané v naukových předmětech o smyslový prožitek, který přispívá k lepšímu zapamatování učiva

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáka k tvořivosti a schopnosti svobodně uměleckou cestou přistoupit k řešení zadaného tématu
- vedeme žáky k volbě vhodných výtvarných vyjadřovacích prostředků
- vedeme žáky ke kritickému myšlení na základě vlastního pozorování a posuzování uměleckých děl i vlastní tvorby
- vedeme žáka k hledání různých řešení problému
- vedeme žáka k aktivní účasti na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k poznání, že výtvarné dílo může být jedním ze způsobů neverbální komunikace mezi lidmi
- vedeme žáky k rozvíjení dialogu nebo diskuze o uměleckém díle
- vedeme žáky k pojmenování a hodnocení obrazně vizuálních elementů

- vedeme žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti
- vedeme žáky ke schopnosti vyjádřit svůj prožitek a cíl svého snažení, zároveň i ke schopnosti srozumitelně popsat viděné

Kompetence sociální a personální

- napomáháme žákům zažít úspěch a posilovat sebedůvěru
- vedeme žáky k upevňování dobrých mezilidských vztahů formou skupinové práce a vzájemné pomoci
- vedeme žáky k respektu k názoru a vyjádření jiných lidí

Kompetence občanské

- vedeme žáka ke kultivaci vlastního vkusu a jeho obhajobě
- pomáháme žákům vytvořit si vlastní postoj k uměleckým dílům, kultuře a tvořivosti
- vedeme žáka k pochopení a uznávání cizího tvůrčího snažení a respektu k němu

Kompetence pracovní

- vedeme žáka k vytváření pozitivního vztahu k uměleckým a manuálním činnostem
- vedeme žáka ke schopnosti pracovat na základě slovního návodu a předvedené ukázky
- vedeme žáka k dodržování zásad bezpečnosti a ochraně zdraví při práci
- motivujeme žáka k přiměřené pracovní výdrži při samostatné tvůrčí práci

Vzdělávací obsah

1.-3.ročník		
Výstupy – žák	Učivo	Průřezová témata, Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ - v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace - vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky - interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností 	<p>Malování</p> <ul style="list-style-type: none"> -úvod do techniky malování na vlhký list (mokrý do mokrého) - primární barvy (žlutá, červená, modrá), prožívání kvality 1 barvy - příběhy barev (červená - žlutá, žlutá - modrá, modrá – červená - barva uvnitř a kolem -vznik sekundárních barev mícháním (zelená, oranžová, fialová) - plynulé barevné přechody (2 barvy mezi sebou, 1 barva stupňování sytosti) - cvičení barevných záměn -cvičení zaměřená na barevné kontrasty a souzvuky barev: 	<p>Mezipředmětové vztahy - se všemi předměty hlavního vyučování i uměleckými předměty</p> <p>OSV</p> <p>MUV</p> <p>EV</p>

<p>- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<p>(primární - sekundární barvy)</p> <ul style="list-style-type: none"> - stupňování barev oběma směry na barevném kruhu - komplementární barvy - barevné tvůrčí pokusy - z barvy vznikající barvy zvířat - malování k vyprávěným příběhům - náměty svátků a přírody - rostliny, zvířata, postavy v barevném okolí <p>Kreslení</p> <p>Tematická kresba a formování linií má těžiště v tématech hlavního vyučování. Kresba voskovým pastelem vychází z barevné plochy bez pevné kontury. Kresba volně nebo podle předlohy na tabuli.</p> <p>Cvičení na souhru ruky a oka.</p> <p>Modelování</p> <p>-včelí vosk, keramická hlína</p>	
---	---	--

4.-5. ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata
<p>- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</p> <p>- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p> <p>- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p>	<p>Malování</p> <p>Umělecké „doznívání“ přijatých obsahů hlavního vyučování. Spojování čistě barevného projevu s formou, barevná stopa je sušší.</p> <p>-zachycení charakteristické podoby jednotlivých zvířat, tvary zvířat vzniklé z barvy</p> <p>- chápání a vyjadřování přírodních tvarů prostřednictvím vlastností barev (dynamiky, síly)</p> <p>-nálady z říše rostlin, rozlišování barevných kvalit („růžově červená“, „zeleň břízy“ apod.)</p>	<p>OSV</p> <p>EV</p> <p>MEV</p> <p>VMEGS</p> <p>MUV</p>

<ul style="list-style-type: none"> - nalézají vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě - osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) - porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace - nalézají a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil 	<ul style="list-style-type: none"> - cílevědomé zacházení s barevnými odstíny, vypracování jemných barevných odstínů - zeměpisné mapy jako příležitost k uchopení škály hnědých a zelených barev - prožívání proměn přírody v průběhu roku - mytologické náměty <p>Kreslení</p> <ul style="list-style-type: none"> -mytologická a vyprávěcí témata: volně i do sešitu pastelem (podle představy nebo na základě předlohy) -křížené a proplétané formy (keltské a ornamentálních motivy) -formy z řecké a etruské kultury <p>Modelování</p> <ul style="list-style-type: none"> - keramická hlína - zvířata přetvarováním z koule - formy pupenů, plodů a rostlinných tvarů – jako procítění pohybu růstu - tvarování užitečných předmětů (Řecko) 	
---	--	--

5.6. Tělesná výchova

Charakteristika

Tento předmět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a je vyučován ve všech ročnících v časové dotaci 2 hodiny týdně. Základní výuka plavání není zatím pro nedostupnost bazénu realizována, zákonní zástupci dětí jsou o této skutečnosti vyrozuměni.

Výuka probíhá ve venkovních prostorách - na hřišti nebo v přírodě. Usilujeme o pronájem obecní sokolovny, případně o spolupráci s jinou blízkou školou, která má vlastní tělocvičnu. Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žáků prožitky z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro

všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Začlenění průřezových témat

Do vyučovacího předmětu Tělesná výchova jsou začleněna průřezová témata Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáka k samostatnosti, aby byl schopen získané dovednosti kriticky posuzovat a najít v nich smysl pro využití v budoucnosti
- vedeme žáka k tomu, aby si uměl rozvrhnout, jak by mohl své učení zdokonalit
- vedeme žáka k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- žáka vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení
- během vyučování žáka zapojujeme do řešení problémových situací a umožňuje jim vyzkoušet si řešení: např. vedoucí skupiny, rozhodčí apod.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a vhodnou formou argumentovat svůj vlastní názor a zároveň naslouchat jiným názorům
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami
- podporujeme komunikaci s jinými školami

Kompetence sociální a personální

- sociální schopnosti rozvíjíme v průběhu všech aktivit
- vedeme žáky ke spolupráci ve skupinách a k vzájemné pomoci
- vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se mohou sami podílet
- vedeme žáky k sebeovládání při jednání s učiteli, žáky i jinými účastníky vyučování v různých situacích
- učíme žáky pracovat v týmu
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině

Kompetence občanské

- stanovujeme ve třídních kolektivech pravidla chování společně s žáky
- vyžadujeme dodržování smluvených pravidel
- vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů mezi lidmi
- vedeme žáky k pomoci druhému člověku a ke sportovním aktivitám

- vedeme žáky při pobytech v přírodě k zodpovědnému chování

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet jejich schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- vedeme žáky k tomu, aby se sami učili pracovat na rozvoji pohybových dovedností

Vzdělávací obsah

1.-5. ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích - ve známých prostorech školy žák uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci - uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy - zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením. - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové 	<ul style="list-style-type: none"> -chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovností -příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení -rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry -pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi -rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance -průpravné úpoly – přetahy -základy gymnastiky – průpravná cvičení, cvičení s náčiním: švihadla, míčky a jiné drobné náčiní – skákání přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů -akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. -turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody -pohybové hry 	<p>OSV EV</p>

<p>dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka - jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti - jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví - užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví - zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy - změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky - orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace - uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy - zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením - zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování - zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele - upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením - využívá získaných pohybových dovedností i mimo rámec TV a snaží si vylepšovat nevědomě svou kondici 	<ul style="list-style-type: none"> -hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity -bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek -první pomoc v podmínkách TV -korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jako prevence zařazovaná do přípravy před pohybovou činností nebo do uklidnění po zátěži -od různých vlastních pohybových her se přechází k hram s jednoduchými pravidly ve skupině -výběr vhodných cviků v rámci přípravy před pohybovou zátěží a při relaxaci -pohybové hry: honičky s náčiním a s překážkami, běžecké hry, krátké štafety propojené s fantazií -základy gymnastiky: průpravná cvičení na náradí jako hra a postupný přechod k jednotlivým cvikům, kombinace různých druhů náradí, rovnovážná cvičení -akrobacie: kotoul vpřed a vzad, stoj na ruku a přemet stranou – vše s dopomocí, hra -rytmické a kondiční formy cvičení -cvičení se švihadlem, míčem a drobným náčiním – rytmicky, s obměnami v lehkých kombinacích -průpravné úpoly: přetahy a přetlaky -základy atletiky: rychlý běh, starty, motivovaný vytrvalý běh, skoky do dálky nebo do výšky, hod míčkem -základy sportovních her: házení a chytání míče, manipulace s pálkou a jiným herním náčiním -jednoduché formy míčových her a přechod k hram s jednoduchými pravidly: vybíjená, košíková, přehazovaná, házená, florbal
---	--

	-lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích -další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků) -zachovávání hygienických pravidel a dodržování bezpečnosti během pohybových aktivit, záchrana v rámci svých fyzických možností -relaxační cvičení
--	---

5.7. Pracovní činnosti

Charakteristika

Vyučovací předmět Pracovní činnosti je vyučován ve všech ročnících v časové dotaci 1-4 hodiny týdně.

V Pracovních činnostech na 1. stupni jsou naplňovány očekávané výstupy dvou vzdělávacích oblastí. Kromě učiva a témat vzdělávací oblasti Člověk a svět práce je v Pracovních činnostech velký podíl učiva naplňujícího očekávané výstupy vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Pracovní činnosti jsou úzce propojeny s uměleckou výchovou a probuzené tvůrčí schopnosti se v pracovních činnostech mnohostranně uplatňují. Pracovní činnosti nechápeme pouze jako cvičení zručnosti rukou, ale také jako prostředek, který posiluje vůli a cit, rozvíjí představivost a logické myšlení. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Praktická činnost je v naší škole ve zvýšené míře zastoupena i ve výuce jiných předmětů a umožňuje žákům získat nejen zručnost, ale díky vlastnímu úsilí i představu o ceně lidské práce a úctu k produktům pracovní činnosti. Žáci se seznamují s pracovními činnostmi tak, jak vznikaly v průběhu vývoje společnosti, získávají úctu k úsilí a umu předcházejících generací. Mají pocit sounáležitosti s předcházejícími i budoucími generacemi a učí se porozumět procesům probíhajícím ve světě, v přírodě a společnosti.

Stejně jako v ostatních předmětech jsou dané pracovní činnosti cíleným pedagogickým záměrem, který důsledně sleduje zdravý vývoj žáka a napomáhá jeho dalšímu osobnostnímu rozvoji.

Vzdělávací obsah této oblasti je realizován v průběhu celého základního vzdělání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu).

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce je rozdělen na prvním stupni na čtyři tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů.

Začlenění průřezových témat

V rámci předmětu Pracovní činnosti jsou realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí jsou realizovány především samostatnou prací žáků na projektu.

Kompetence k učení

- vedeme žáky k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- podporujeme chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení myšlení
- podporujeme a podněcujeme rozvoj uměleckého a estetického cítění
- Při výuce kombinujeme frontální, skupinovou i individuální práci

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k samostatnému řešení problémů na základě získaných zkušeností a poznatků, ověřování správnosti řešení problémů a aplikování těchto postupů v praktických situacích
- vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci
- vedeme žáky ke kontrole vlastní práce a opravování chyb
- vedeme žáky k tvořivosti, k uplatňování vlastních nápadů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a vhodnou formou argumentovat svůj vlastní názor, pocit, postoj a zároveň naslouchat jiným názorům
- vedeme žáky k hodnocení vlastní práce i práce svých vrstevníků
- vedeme žáky k užívání odborných pojmů, správné terminologie

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci
- vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- vedeme žáky k sebedůvěře ve vlastní schopnosti

Kompetence občanské

- rozvíjíme dovednosti pohotově reagovat v nenadálých situacích (poskytnutí účinné pomoci)
- vedeme žáky k ochraně zdraví i zdraví svých spolupracovníků
- vedeme žáky k orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách duševní a fyzické práce
- vedeme žáky ke vztahu k životnímu prostředí

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- umožňujeme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu výsledků své vlastní i společné práce
- vedeme žáky k osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vedeme žáky k poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka

Vzdělávací obsah

1.-3.ročník		
Výstupy – žák	Učivo	Průřezová témata
<p>PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM</p> <p>-vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</p> <p>-pracuje podle slovního návodu a předlohy</p>	<p>-výrobky z papíru a přírodnin</p> <p>-drobné výrobky z ovčího rouna a příze, z vosku</p> <p>-pletení ok hladce, okrajová oka, přidávání a ubírání ok</p> <p>-jednoduché pletené návrhy a výrobky</p> <p>-jednoduché techniky ručního šití</p> <p>-základní techniky háčkování</p> <p>-jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu</p> <p>-seznámení se s tradičními řemesly, praktické vyzkoušení některých řemesel</p>	<p>Člověk a jeho svět</p> <p>Matematika</p> <p>OSV</p> <p>EV</p>
<p>KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI</p> <p>-zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</p>	<p>-seznámení se s tradičními stavebními postupy a jejich praktické vyzkoušení</p> <p>-stavba modelu obydlí podle vlastního návrhu</p>	

<p>PĚSTITELSKÉ PRÁCE</p> <ul style="list-style-type: none"> -provádí pozorování přírody - zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování - pečuje o nenáročné rostliny 	<ul style="list-style-type: none"> -pozorování přírody a přírodních jevů, pozorování rostlin v různých ročních obdobích -pozorování procesu získávání potravin ze zemědělských plodin – na příkladu obdělávání vlastního pole, sklizně a pečení chleba -seznámení se se základními zemědělskými plodinami a jejich vegetačním cyklem - pěstování pokojových květin 	
<p>PŘÍPRAVA POKRMŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> -připraví tabuli pro jednoduché stolování -chová se vhodně při stolování 	<ul style="list-style-type: none"> -seznámení se se základy stolování (prostírání, pravidla) -příprava jednoduchých pokrmů 	

4.-5.ročník		
Výstupy – žák	Učivo	Průřezová témata
<p>PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM</p> <ul style="list-style-type: none"> -vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu -využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic -volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu -udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> -výrobky z papíru a přírodnin - pletení ok obrace -křížková výšivka -základní techniky tkaní, např. na rámu, na jednoduchém stavu -jednoduchý tkaný výrobek -pletení s pěti jehlicemi: ponožky, rukavice 	<p>Člověk a jeho svět</p> <p>Matematika</p> <p>OSV</p> <p>EV</p>

<p>KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> -provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž -pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> -práce s jednoduchými nástroji a nářadím -jednoduché postupy opracování dřeva -jednoduché výrobky ze dřeva a kůry -práce s návodem, předlohou 	
<p>PĚSTITELSKÉ PRÁCE</p> <ul style="list-style-type: none"> -provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování -ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny -volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> -pozorování životního cyklu rostliny – klíčení, růst -záznam výsledků pozorování -péče o rostliny: sázení, setí, zalévání, kypření, hnojení aj. -druhy rostlin z hlediska umístění a užitku: pokojové a venkovní, okrasné, léčivky, koření, zelenina 	
<p>PŘÍPRAVA POKRMŮ</p> <ul style="list-style-type: none"> -orientuje se v základním vybavení kuchyně -připraví samostatně jednoduchý pokrm -dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování -udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni 	<ul style="list-style-type: none"> -příprava jednoduchých pokrmů - základní vybavení kuchyně -výběr, nákup a skladování potravin -pravidla hygieny při práci s potravinami -pravidla bezpečnosti při práci 	

5.8. Etická výchova

Etická výchova je na waldorfských školách vnímána jako integrální součást celkového výchovně-vzdělávacího působení. Je zařazena jako samostatný předmět od 1. ročníku s časovou dotací 1 hodiny týdně, zároveň se její principy prolínají napříč všemi vzdělávacími oblastmi a školní kulturou. V rámci předmětu Etické výchovy je realizován vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a Informační a komunikační technologie. Jeho náplň vychází z potřeb třídy. V rámci rozvrhu hodin bývá předmět v případě potřeby prezentován žákům jako třídnická hodina.

Výuka je propojena s každodenní životní zkušeností žáků, rozvíjí schopnost empatie, respektu, spolupráce a řešení konfliktů nenásilnou cestou. Učitel vytváří bezpečné, podnětné a rytmické prostředí, které napomáhá hlubšímu prožitku a porozumění etickým tématům.

V propojení s obsahy vzdělávacího oboru Český jazyk rozvíjí komunikační dovednosti žáků, schopnost naslouchání, kultivovaného vyjadřování vlastních emocí, názorů a potřeb. Tato propojenost vychází z přesvědčení, že etické hodnoty a sociální dovednosti se u malých dětí nejlépe rozvíjejí prostřednictvím živého slova, příběhů, vyprávění a práce s jazykem.

Etická výchova zaměřená na téma informačních a komunikačních technologií v druhém období prvního stupně waldorfské školy nepředstavuje přípravu na informační a komunikační technologie ve smyslu výuky dovedností, ale spíše ve smyslu vytváření pevných vnitřních základů. Cílem je, aby děti byly vnitřně silné, emočně zralé, eticky uvědomělé a kriticky myslící bytosti, které dokáží v budoucnu zodpovědně a eticky využívat informační a komunikační technologie, aniž by se staly jejich pasivními konzumenty nebo obětmi jejich negativních dopadů. Jde o výchovu k digitální gramotnosti skrze rozvoj plného lidského potenciálu. Cílem je rozvoj morálního a sociálního citění žáků, kultivace mezilidských vztahů, posilování vnitřních hodnot a formování zdravého sebevědomí. Důraz je kladen na zásady digitální etiky, bezpečnou komunikaci, respekt k druhým v digitálním prostoru a uvědomění si dopadu digitální stopy. Rozvíjí se zde také základy mediální gramotnosti a schopnost kriticky přemýšlet o informacích. Důležité je aktivní zapojení žáků, důvěra ve skupině, spolupráce a rozvoj osobních postojů.

Začlenění průřezových témat

V rámci tohoto předmětu jsou realizována tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Environmentální výchova a Multimediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí jsou realizovány především skupinovou prací žáků a formou komunitního kruhu. Výuka probíhá formou situačních her, skupinové práce, řízených rozhovorů, vyprávění, výtvarného či dramatického ztvárnění.

Kompetence k učení

- vedeme žáky k práci s informací, přemýšlení o souvislostech, celku a struktuře informace
- směřujeme žáky k posuzování vhodnosti různých zdrojů informací z hlediska jejich efektivity
- vedeme žáky k pochopení základních principů jednotlivých činností, které nám pak umožňují snadněji a rychleji proniknout do dalších oborů a oblastí
- vedeme žáky k reflexi vlastních hodnot a postojů při diskusích o morálních dilematech
- směřujeme žáky k samostatnému zpracování textů s etickým obsahem
- vedeme žáky k rozvoji kritického myšlení skrze analýzu konkrétních případů a situací

Kompetence k řešení problémů

- výuku vedeme tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- podněcujeme a motivujeme k hledání informací, jejich zdrojů a jejich porovnávání
- vedeme žáky k dovednosti analýzy etických konfliktů a hledání možných řešení
- podporujeme žáky v uplatňování etických principů při rozhodování
- vedeme žáky ke zvažování důsledků různých rozhodnutí pro jednotlivce i společnost

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu

- vedeme žáky k poznávání komunikačních možností moderních informačních technologií a jejich praktickému použití v běžném životě
- podporujeme žáky ve vedení strukturovaných diskusí s respektem k názorům druhých
- podporujeme žáky v aktivním naslouchání druhým

Kompetence sociální a personální

- sociální kompetence posilujeme na praktických cvičeních a úkolech
- učíme žáky pracovat v týmu
- vedeme žáky k sebepoznání skrze reflexi morálních rozhodnutí
- rozvíjíme empatii a respekt k druhým
- směřujeme ke spolupráci ve skupinách při řešení modelových situací

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování práce jiných
- vyžadujeme dodržování autorských práv
- vedeme žáky k porozumění hodnotám demokracie, svobody, rovnosti, tolerance
- vedeme žáky k uvědomování si práv a povinností ve vztahu ke společnosti

Kompetence pracovní

- připravujeme žáky k používání výpočetní techniky jako na pracovního nástroje
- vedeme žáky k etickému chování na pracovišti a v profesním životě (např. poctivost, odpovědnost)

Kompetence digitální

- podporujeme děti v reflexi etických aspektů digitální komunikace (např. kyberšikana, dezinformace)
- učíme děti bezpečnému chování v online prostředí
- učíme děti kritickému hodnocení informací z internetu

Vzdělávací obsah

1. - 3.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata, přesahy
<p>-spoluvytváří pravidla chování ve třídě a dodržuje je</p> <p>- učí se chápat důsledky svých činů, třbit cit pro spravedlnost a usilovat o nápravu, pokud něco není v pořádku</p> <p>-učí se sociálnímu chování, soucitu, pomoci</p> <p>-aktivně tvoří a prožívá (prevence pasivního a konzumního přístupu k životu)</p> <p>-učí se konstruktivním řešením problémů</p> <p>-posiluje vlastní vůli a kritické myšlení (odolnost vůči manipulaci)</p>	<p>-vyprávění pohádek, bájí, legend a biblických příběhů (předávání morálních hodnot)</p> <p>-dramatizace příběhů s morálním přesahem</p> <p>-dialog, rozbor sociálních situací ve třídě a společné hledání řešení</p> <p>-ruční a pěstitelské práce jako prostředek posílení vůle a propojení se světem</p> <p>-učitel působí jako vzor zodpovědného, sociálního a morálního chování</p>	<p>Český jazyk</p> <p>Pohybová výchova</p> <p>Člověk a jeho svět</p> <p>OSV</p>

4. a 5.ročník		
Výstupy - žák	Učivo	Průřezová témata
<p>-uvede příklady dat, která ho obklopují, a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat, přičemž zvažuje i jejich dopad na druhé a rozhoduje se s ohledem na spravedlnost a odpovědnost.</p> <p>-popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji, přičemž naslouchá názorům spolužáků, respektuje různé pohledy a hledá společné porozumění.</p> <p>-vyčte informace z daného modelu a využívá je při společném rozhodování, přičemž zohledňuje důsledky svých návrhů pro ostatní.</p> <p>-sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů, přičemž pracuje ohleduplně, trpělivě a je ochoten pomoci druhým při společném řešení úkolů.</p>	<p>Modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenková mapa)</p> <p>Postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu, využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace (šifrování, vytváření map, notový zápis, nakoupení a uvaření podle receptu, popis pracovního postupu a jeho zjednodušení)</p>	<p>Český jazyk</p> <p>Matematika</p> <p>Pohybová výchova</p> <p>Člověk a jeho svět</p> <p>OSV</p> <p>MEV</p> <p>EV</p> <p>MUV</p>

<p>-popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení a reflektuje, jak jeho přístup ovlivňuje spolupráci ve skupině a atmosféru při práci.</p> <p>-v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy, přičemž dodržuje dohodnutá pravidla, rozděluje si úkoly spravedlivě a oceňuje práci ostatních.</p> <p>-ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu, při čemž přijímá zpětnou vazbu konstruktivně a učí se z chyb bez obviňování druhých.</p> <p>-v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi a uvědomuje si, že stejně jako v technických systémech, i v mezilidských vztazích je důležitá spolupráce a respekt k odlišnostem.</p> <p>-pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data, přičemž při práci s daty zohledňuje etické zásady ochrany soukromí a zacházení s osobními informacemi.</p>	<p>Podílí se na plánování výprav a výletů: události, sekvence</p> <p>Porovnání různých postupů s jinými a rozhovor o nich; nalezení chyby a oprava</p> <p>Shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam (třídní knihovna, rodokmen)</p> <p>Tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu (např. tréninkový plán k olympiádě)</p> <p>Vytváření vlastních her (např. deskových), hry s příkazy v prostoru</p> <p>Nalezení a spuštění aplikace, práce s digitálními zařízeními a jejich propojení</p> <p>Bezpečnostní rizika plynoucí z používání dig. zařízení</p>	
<p>- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku</p> <p>- si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří si pozitivní sebehodnocení</p> <p>- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí</p> <p>- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy</p> <p>- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné nabídky reaguje asertivně</p> <p>- podílí se na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel</p>	<p>základy neverbální komunikace – seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky</p> <p>asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání</p> <p>elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství</p> <p>schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce</p>	

	<p>sebepojetí – sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebezprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování</p> <p>pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevoování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu</p> <p>akceptace druhého – zážitek přijetí pro každého žáka, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých</p>
--	---

6. Hodnocení žáků

6.1. Zásady hodnocení výsledků vzdělávání

- Hodnocení žáka vychází z poznávání dítěte, má celostní charakter, respektuje individuální a věkové zvláštnosti a je formulováno slovně, čímž je posilována vnitřní úroveň sebehodnocení. Především na základě této strategie se může vytvářet vnitřní psychické centrum sebehodnocení, které je základem sebekontroly a sociálně prospěšné tvořivé osobnosti.
- Hodnocení žáka je podstatnou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení. Poskytuje žákovi důležitou zpětnou vazbu. Pedagog žáka povzbuzuje, ukazuje mu možnosti směřování na žakově individuální cestě vzděláváním, je žákovi důležitou oporou a nepřehlédne důležité žakovy otázky. Při hodnocení pedagog uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
- Žáci nejsou po celou dobu docházky do školy podle svých výkonů navzájem srovnáváni, potlačuje se vzájemná prospěchová soutěživost. Jedinou soutěží, která je pěstována, je soutěž se sebou samým, aktivní snaha po osobním sebezlepšování svých dovedností, znalostí. Pedagogové se snaží budovat žakovu motivaci prostřednictvím zájmu o výuku a pozitivního vztahu mezi učitelem a žákem.
- Při hodnocení jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Do hodnocení se promítá píle, aktivita žáka a jeho zodpovědný přístup ke vzdělávání, zohledňují se i souvislosti, které mohou ovlivnit jeho výkon. Jeho součástí mohou být i perspektivy pro další rozvoj žáka, zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům a jak je překonávat.
- Hodnocení sestavuje učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, sestaví hodnocení za dané období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.
- Individuálně integrovaní žáci jsou hodnoceni v souladu s individuálním vzdělávacím programem.

6.2. Pravidla pro sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení. Posiluje se jím sebeúcta a sebevědomí žáků. Chybu je potřeba brát jako přirozenou věc v procesu učení. Učitelé o chybě se žáky hovoří, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitý prostředek učení. Při školní práci vedeme žáka, aby komentoval své

výkony a výsledky. Při sebehodnocení se žák snaží popsat, co se mu daří, co mu ještě nejde, jak bude pokračovat dál.

6.3. Průběžné hodnocení a informování o něm

- Výsledky žáků a jejich všestranný osobní růst je vyjadřován průběžným ústním a písemným slovním hodnocením.
- Průběžné hodnocení se uplatňuje při posuzování dílčích výsledků a projevů žáka.
- Pro informování o prospěchu a chování žáka využívají pedagogové v průběhu školního roku různé formy hodnocení s ohledem na věk žáků a povahu vyučovaných předmětů.
- V 1. - 3. ročníku pedagogové využívají zejména tyto možnosti informování o hodnocení:
 - ústně při osobních konzultacích s rodiči
 - elektronickou poštou, případně telefonicky
 - na pravidelných třídních schůzkách, s přihlédnutím k nutné diskrétnosti, písemně prostřednictvím hodnocení v epochových sešitech, písemných pracích
- V 4. - 5. ročníku pedagogové využívají zejména tyto možnosti informování o hodnocení:
 - ústně při osobních konzultacích s rodiči
 - elektronickou poštou, případně telefonicky
 - na pravidelných třídních schůzkách, s přihlédnutím k nutné diskrétnosti
 - písemně prostřednictvím hodnocení v epochových sešitech, písemných pracích
 - hodnocení výsledků epochy, případně čtvrtletní práce
- V případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování informuje učitel zákonné zástupce žáka a v případě nutnosti může iniciovat schůzku, ze které je pořízen zápis. Tyto případy se projednávají na pedagogické radě.

6.4. Podklady pro hodnocení

- Ve všech vyučovacích epochách, předmětech a oblastech učitel získává a zpracovává podklady a soubory, vytváří různá dílčí hodnocení a vztahuje je ke zvoleným cílům.
- Základem je mu pozorování dětí v konkrétních situacích, sledování jejich projevů jak ve vztahu učitele a žáka, tak v celém sociálním organismu třídy a školy.
- Konkrétní způsob, jak zaznamenávat a zpracovávat dílčí pozorování a hodnocení, je v kompetenci učitele. Svobodný prostor, který je zde učiteli dán, je omezen požadavkem systematické a tvořivé práce jak v zachycování projevů dětí, tak při formulování zpětné informace dětem. Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každém hodnocení žáka průkazným způsobem. V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu pololetí předá tento přehled o prospěchu zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.
- Pro získání podkladů pro hodnocení výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka využívá učitel zejména tyto metody, formy a prostředky:
 - soustavné diagnostické pozorování žáka,
 - soustavné sledování výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
 - různé druhy ověřování znalostí a dovedností (písemné; ústní – u učitele, v lavici, v průběhu hodiny, v rámci rytmické části, formou referátů apod.; grafické; praktické; pohybové apod.),
 - průběžné a výstupní testy - písemné práce,
 - domácí úkoly,
 - hodnocení úpravy a vedení sešitů,
 - analýzu různých činností žáka,
 - konzultace s ostatními učiteli a podle potřeby s dalšími odborníky (PPP),
 - rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.
- Učitel během každé epochy alespoň jedenkrát ověří žákovi znalosti. V odborných, pracovních či

- uměleckých předmětech zohlední charakter a cíle vyučovaného předmětu. Učitel hodnotí žáky v průběhu celého pololetí.
- Přezkoušení žáka koncem pololetí z látky celého tohoto období je možné pouze u žáka s vysokou absencí.
 - Způsob průběžného hodnocení určí vyučující a seznámí s ním žáky v průběhu prvních výukových hodin svého předmětu.
 - Učitel oznamuje žákovi hodnocení každého zkoušení, hodnocení zdůvodňuje a poukazuje na klady a možnosti zlepšení hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 7 dnů.
 - O termínu závěrečného testu, u kterého se předpokládá trvání více než 30 minut, informuje vyučující žáky minimálně 2 dny předem.
 - Závěrečné testy, velké písemné práce, popř. grafické práce, učitel uschovává po dobu, během které se žák hodnotí nebo ve které se k němu mohou zákonní zástupci odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě studentů s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také zákonným zástupcům.
 - Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména:
 - nehodnotí žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden,
 - žáci nemusí opisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací poskytnutý učitelem, přípustné jsou i kopie,
 - účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí,
 - učitel hodnotí jen probrané učivo,
 - novou látku, kterou žáci samostatně nastudovali, učitel zkouší až po společném zopakování této látky a po prověření, že ji žáci chápou,
 - před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva.
 - Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů na pedagogické radě.

7. Autoevaluace školy

Autoevaluace – vnitřní hodnocení školy napomáhá ke zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole. Vnitřní hodnocení školy stanoví § 11 a §12 zákona č.561/2004 Sb. (školní zákon) a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

7.1. Cíle autoevaluace

Cílem autoevaluace školy je poznání a zhodnocení aktuálního stavu školy v daném období (jeden nebo dva školní roky) vzhledem k vymezeným oblastem evaluace. Takto získaná zpětná vazba umožní stanovení kroků vedoucích ke zlepšení procesu výuky, ke zkvalitnění školního vzdělávacího programu, k plánování a dalšímu rozvoji školy apod.

7.2. Oblasti autoevaluace, které chce škola sledovat

a) Podmínky vzdělávání

vnější podmínky

- stav a přestupy žactva, zájem o školu

- vývoj rozpočtu školy
- financování školy
- důležité změny legislativy, které mají vliv na podmínky vzdělávání
- povědomí o škole (médiá, akce školy pro veřejnost)

vnitřní podmínky

- personální podmínky
- materiální podmínky

klima školy

- partnerský přístup, důraz na spolupráci (vzájemné vztahy mezi žáky, učiteli a žáky, školou a rodiči)
- respekt k individuálním potřebám dítěte
- možnost aktivní participace (žáků, rodičů) na chodu školy
- možnost otevřeného řešení problémů
- přátelské, důvěryplné prostředí

b) průběh vzdělávání

Výuka probíhá v souladu s principy waldorfské pedagogiky, podporuje aktivní zapojení žáků, tvořivost, vlastní motivaci, spolupráci a samostatné myšlení.

- epochové vyučování
- zohlednění individuálních potřeb žáků
- slovní hodnocení
- důraz na rytmus a pravidelnost
- dodržování harmonogramu školního roku

c) realizace školního vzdělávacího programu

- soulad školního vzdělávacího programu s RVP ZV
- dosahování priorit školního vzdělávacího programu

d) výsledky vzdělávání

- individuální pokrok žáků
- sociální a komunikační kompetence
- motivaci k učení
- úspěšnost a adaptaci absolventů při přechod na další stupeň vzdělávání (v budoucnu po naplnění 9 ročníků WZŠ Ratolest z.s.)

e) podpora školy žákům

- podpůrná opatření při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, poradenství ve škole, spolupráce s PPP a SPC, práce AP, diferenciací výuky
- vzdělávání mimořádně nadaných žáků

- nabídka mimoškolních aktivit

f) spolupráce školy s rodiči a komunitou

- účast rodičů na třídních schůzkách a individuálních konzultacích

- účast rodičů na akcích školy

- zapojení rodičů do života školy

- problémy ve spolupráci s rodiči

- vztahy s jinými institucemi (obec, AWŠ ČR, CPV Kutnohorsko, firmy, jiné školy apod.)

g) celkové klima školy a mezilidské vztahy

- kvalita pracovního prostředí

- úroveň spolupráce mezi zaměstnanci

- stabilita pedagogického sboru

- vnímání bezpečí a důvěry ve škole

- prevence sociálně-patologických jevů

h) řízení školy, vzdělávání pedagogických pracovníků, personální práce

- struktura řízení, poradní orgány

- žáci a řízení

- pedagogické řízení

- personální problematika

- složení pedagogického sboru

- společná odpovědnost za fungování školy (školní samospráva)

- vzdělávání ve waldorfské pedagogice a DVPP

- složení a práce nepedagogických pracovníků

7.3. Nástroje autoevaluace

Nástroje autoevaluace jsou vymezeny pro jednotlivé oblasti.

a) podmínky vzdělávání:

- školní dokumentace, rozbor rozpočtu a financování školy, studium a rozbor legislativy, sledování a vyhodnocování zpráv o škole v médiích (archivace, seznámení s obrazem školy v médiích), hodnocení akcí školy pro veřejnost (zpětná vazba od rodičů i žáků), mapování DVPP a fluktuace zaměstnanců, revize školního zařízení a jeho využívání (inventura), analýza stavu webových stránek školy (diskuse), analýza pověsti školy (diskuse), analýza školního klimatu (rozhovory, dotazníky, hospitační činnost)

b) průběh vzdělávání

- hospitace vedení školy, hospitační činnost mentora školy (Mgr. Vítek Petr, WZŠ Wlaštovka Karlovy Vary), vzájemné hospitace učitelů kolegia WZŠ, rozhovory o třídách a výuce na pravidelných konferencích kolegia, zhodnocení organizace školního roku (diskuse), analýza uplatňovaných forem výuky (diskuse)

c) realizace školního vzdělávacího programu

- analýza školního vzdělávacího programu a jeho úpravy (diskuse)

d) výsledky vzdělávání

- rozhovory o třídách i žácích na konferencích kolegia a pedagogických radách, záznamy o průběžném hodnocení žáků, vedení epochových sešitů, referáty

e) podpora školy žákům

- analýza podpůrných a preventivních opatření, analýza nabídky mimoškolních aktivit, hospitace zaměřená na diferenciaci výuky a individuální přístup

f) spolupráce školy s rodiči a komunitou

- zhodnocení spolupráce s rodiči, školskou radou, vznikajícím rodičovským spolkem (rozhovor, dotazník pro rodiče, učitele, radu školy apod.), analýza mimoškolních aktivit, zhodnocení vývoje vztahu s dalšími institucemi (rozhovor)

g) celkové klima školy a mezilidské vztahy

- rozhovory vedení školy se zaměstnanci zaměřené na sebehodnocení, kvalitu pracovního prostředí, otevřenosti, pravidelná supervize, mapování fluktuace zaměstnanců, vnímání důvěry rodičů vůči škole (rozhovory, dotazníky)

h) řízení školy, kvalita vzdělávání pedagogických pracovníků, personální práce

- zhodnocení naplňování cílů školy a koncepce rozvoje (SWOT analýza), analýza funkčnosti řízení školy vzhledem k její struktuře (dotazník pro učitele), analýza vzdělání pedagogického sboru ve srovnání s minulým obdobím (vypracování zprávy), zhodnocení motivace pro DVPP (rozhovor), zhodnocení práce nepedagogických pracovníků (rozhovor)

7.4. Časové rozvržení autoevaluačních činností

- vzájemné hospitace, rozhovory s rodiči a učiteli, hodnocení žákovských prací – průběžně

- hospitace vedení školy - dle plánu hospitací

- konference kolegia – 1x za týden

- konference kolegia s externími pedagogy – 1x za 14 dnů

- třídní schůzky – min. 1x za 2 měsíce

- práce mentora (hospitace, rozhovory s učiteli a rodiči) – alespoň 1x ročně

- autoevaluace práce kolegia a učitelů za minulý školní rok – před začátkem školního roku

- dotazníky pro rodiče a učitele – 1x za 2 roky

- projednání struktury vlastního hodnocení školy s pedagogickou radou (§ 9 vyhlášky č.15/2005 Sb.) – do konce září

- vypracování vlastního hodnocení školy (§ 9 vyhlášky č.15/2005 Sb.) – do konce října následujícího školního roku